

(“Narodne novine” broj 81. od 29.06.2013.)

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 80. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski sabor na sjednici 28. lipnja 2013. donio je

POSLOVNIK HRVATSKOGA SABORA

DIO PRVI OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Poslovnikom uređuje se unutarnje ustrojstvo i način rada Hrvatskoga sabora (u daljnjem tekstu: Sabor).

Članak 2.

Ovim Poslovnikom uređuje se:

- konstituiranje Sabora, početak obnašanja zastupničke dužnosti, mirovanje i prestanak mandata zastupnika,
- ostvarivanje prava i dužnosti zastupnika u Saboru,
- prava i dužnosti predsjednika i potpredsjednika Sabora,
- prava i dužnosti te način rada Predsjedništva Sabora,
- djelokrug, sastav i način rada radnih tijela Sabora,
- odnosi Sabora i predsjednika Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: predsjednik Republike),
- odnosi Sabora i Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada),
- djelovanje Sabora u europskim poslovima,
- postupak donošenja akata i rasprave o pojedinim pitanjima iz djelokruga Sabora,
- postupak izbora i imenovanja, razrješenja i opoziva u Saboru,
- rad na sjednicama Sabora,
- javnost u radu Sabora,
- obavljanje stručnih, administrativnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe Sabora i vođenje tih poslova,
- rad Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske te velikih prirodnih nepogoda.

Članak 3.

U smislu odredaba ovog Poslovnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- izabrani zastupnik je hrvatski državljanin koji je navršio 18 godina života i izabran je s liste izborne jedinice u Sabor, a kojemu do trenutka konstituiranja Sabora nije počeo teći mandat;
- zastupnik je hrvatski državljanin koji je navršio 18 godina života i izabran je s liste izborne jedinice u Sabor i počeo mu je teći mandat u Saboru;
- predsjedatelj Sabora je predsjednik ili potpredsjednik Sabora koji predsjedava sjednicom Sabora;
- matično radno tijelo je svako radno tijelo Sabora koje prati, raspravlja i zauzima stajališta o pitanjima o određenoj temi iz svog djelokruga određenog odredbama ovoga Poslovnika;
- europski poslovi su pitanja koja proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji;
- dokumenti Europske unije jesu svi zakonodavni i nezakonodavni akti i njihovi nacrti i prijedlozi koji se razmatraju u okviru Vijeća i Europskoga vijeća, te drugi akti i dokumenti političke ili pravne naravi koje razmatraju i/ili donose institucije i druga tijela Europske unije ili predstavnici vlada država članica na razini Europske unije;
- EU baza je informatičko-aplikativni sustav uspostavljen kao modul sustavu političke dokumentacije IKOS u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, a koji se koristi kao dodatni tehnološki alat za usuglašavanje i odobravanje stajališta Republike Hrvatske;

– stajališta Republike Hrvatske su stajališta o dokumentima Europske unije koje donosi Vlada, odnosno drugo tijelo koje odredi Vlada, a koje predstavnici Republike Hrvatske zastupaju u odgovarajućim postupcima odlučivanja ili raspravama na razini Europske unije;

– Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Radni program) je program koji Odbor za europske poslove donosi temeljem rasprave o radnom programu Europske komisije i programu predsjedništava Vijeća Europske unije te popisa prijedloga zakonodavnih akata Europske unije koji Vlada podnosi Saboru;

– obrazloženo mišljenje je mišljenje koje Sabor podnosi predsjedniku Europskog parlamenta, predsjedniku Europske komisije i predsjedajućem Vijeća Europske unije kada utvrdi da prijedlog zakonodavnog akta Europske unije nije u skladu s načelom supsidijarnosti.

DIO DRUGI

KONSTITUIRANJE SABORA, POČETAK OBNAŠANJA ZASTUPNIČKE DUŽNOSTI, MIROVANJE I PRESTANAK MANDATA ZASTUPNIKA

Članak 4.

(1) Sabor na prvu, konstituirajuću sjednicu saziva predsjednik Republike.

(2) Do izbora predsjednika Sabora sjednici privremeno predsjedava predsjednik Sabora iz prethodnog saziva, a u slučaju njegove spriječenosti, najstariji nazočni izabrani zastupnik.

(3) Privremeni predsjedatelj ima do izbora predsjednika Sabora sva prava i dužnosti predsjednika Sabora u odnosu na predsjedanje sjednicom.

(4) Sabor se konstituira izborom predsjednika Sabora na prvoj sjednici na kojoj je nazočna većina izabраниh zastupnika.

(5) Nakon izbora predsjednika Sabora, izabrani predsjednik Sabora preuzima predsjedanje sjednicom.

(6) Nakon što je Sabor konstituiran, izvodi se himna Republike Hrvatske.

Članak 5.

(1) Na konstituirajućoj sjednici Sabor bira i Mandatno-imunitetno povjerenstvo.

(2) Osim predsjednika Sabora i Povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka, na konstituirajućoj sjednici Sabor može birati i potpredsjednike Sabora, tajnika Sabora i tajnika sjednice Sabora, Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove te druga radna tijela.

(3) Pravo podnošenja prijedloga za izbor tijela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, na konstituirajućoj sjednici, ima najmanje 1/3 izabраниh zastupnika.

Članak 6.

(1) Mandatno-imunitetno povjerenstvo na konstituirajućoj sjednici podnosi izvješće Saboru o provedenim izborima za zastupnike u Sabor i imenima izabраниh zastupnika, o podnesenim ostavkama na zastupničku dužnost, o imenima izabраниh zastupnika koji obnašaju dužnost nespojivu sa zastupničkom dužnošću pa im zastupnički mandat miruje, o imenima izabраниh zastupnika kojima mandat miruje na njihov zahtjev te o osobama koje će kao zamjenici izabраниh zastupnika umjesto njih početi obnašati zastupničku dužnost.

(2) Izabrani zastupnici koji imaju namjeru dati ostavku ili staviti mandat u mirovanje moraju o tome obavijestiti predsjednika Sabora 24 sata prije početka konstituirajuće sjednice.

(3) Na konstituirajućoj sjednici umjesto izabраниh zastupnika koji su dali ostavku ili stavili mandat u mirovanje nazočni su njihovi zamjenici određeni sukladno odredbama zakona koji uređuje izbor zastupnika u Sabor.

(4) Sabor zaključkom prihvata izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

Članak 7.

(1) Nakon što Sabor prihvati izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o provedenim izborima, pred predsjedateljem Sabora (u daljnjem tekstu: predsjedatelj), zastupnici ili zamjenici zastupnika daju prisegu.

(2) Tekst prisega glasi: “Prisežem svojom čašću da ću dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru obnašati savjesno i odgovorno i da ću se u svom radu držati Ustava i zakona i poštovati pravni poredak te da ću se zauzimati za svekoliki napredak Republike Hrvatske”.

(3) Predsjedatelj izgovara tekst prisege i nakon toga proziva poimence zastupnike, a zastupnik daje prisegu tako što ustaje i izgovara: "Prisežem".

(4) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 8.

(1) Zastupnik koji nije bio nazočan na konstituirajućoj sjednici Sabora daje prisegu na idućoj sjednici Sabora.

(2) Zastupnik, odnosno zamjenik zastupnika koji nije bio nazočan na sjednici kada je Sabor donio odluku o početku njegova mandata, prisegu daje na sljedećoj sjednici.

Članak 9.

(1) Na dan konstituiranja Sabora zastupnik počinje obnašati zastupničku dužnost i do dana prestanka mandata ima prava i dužnosti zastupnika utvrđene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i ovim Poslovníkom.

(2) Zamjenik zastupnika počinje obnašati zastupničku dužnost na dan kada Sabor odlukom utvrdi zakonske pretpostavke za primjenu instituta zamjenjivanja.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 10.

(1) Zastupniku prestaje zastupnički mandat na dan konstituiranja novog saziva Sabora.

(2) Osim u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, zastupniku prestaje zastupnički mandat i:

– ako podnese ostavku,

– ako mu je pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost,

– ako je pravomoćnom sudskom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci,

– smrću.

(3) U slučaju smrti, zastupniku zastupnički mandat prestaje na dan smrti.

(4) Kada se po odredbama zakona i ovoga Poslovníka ispune uvjeti za prestanak zastupničkog mandata, zastupnički mandat prestaje zastupniku na dan kada je odluku o prestanku mandata donio Sabor.

(5) Prestankom zastupničkog mandata zastupniku prestaje članstvo u tijelima i organizacijama izvan Sabora na koje ga je imenovao Sabor iz reda zastupnika, ako je imenovanje uvjetovano obnašanjem dužnosti zastupnika, a toga dana prestaje i članstvo u radnim tijelima Sabora imenovanim članovima.

(6) Odluka iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 11.

Nakon isteka mandata Sabora (raspuštanjem ili istekom ustavnog roka) zastupnici nastavljaju svoj mandat do konstituiranja novog saziva Sabora.

Članak 12.

(1) Zastupniku miruje zastupnički mandat za vrijeme dok obnaša dužnost za koju je zakonom određeno da je nespojiva sa zastupničkom dužnošću, odnosno za vrijeme za koje je stavio zastupnički mandat u mirovanje.

(2) Za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata zastupniku miruju sva prava i dužnosti, ako zakonom ili ovim Poslovníkom nije drugačije određeno.

Članak 13.

Nakon dane prisege zastupnika, izbora predsjednika i potpredsjednika Sabora, tajnika Sabora i tajnika sjednice Sabora, Mandatno-imunitetnog povjerenstva te Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove, odnosno drugih radnih tijela predsjednik Sabora predlaže dnevni red radnog dijela konstituirajuće sjednice.

DIO TREĆI OPĆA PRAVA I DUŽNOSTI ZASTUPNIKA

POGLAVLJE I. – PRAVA I DUŽNOSTI ZASTUPNIKA

Opća odredba

Članak 14.

(1) Zastupnik ima prava i dužnosti:

- sudjelovati na sjednicama Sabora i na njima raspravljati i glasovati,
- podnositi prijedloge i postavljati pitanja,
- postavljati pitanja predsjedniku Vlade i članovima Vlade,
- sudjelovati na sjednicama radnih tijela i na njima raspravljati, a u radnim tijelima kojih je član i glasovati,
- prihvatiti izbor koji mu svojim odlukama odredi Sabor,
- na stalna novčana primanja i druga prava sukladno zakonu.

(2) Zastupnik ima i druga prava i dužnosti utvrđene odredbama Ustava Republike Hrvatske, zakona i ovoga Poslovnika.

Dostava materijala zastupniku

Članak 15.

(1) Zastupniku se u elektroničkom obliku čine dostupnim svi službeni materijali, dokumenti i podaci (u daljnjem tekstu: službeni dokumenti), koji se pripremaju ili prikupljaju u radnim tijelima Sabora i Stručnoj službi Sabora, Vladi, ministarstvima i drugim tijelima državne uprave, a koji se odnose na teme o kojima se raspravlja u Saboru i koji su potrebni za rad i djelovanje zastupnika.

(2) Službeni dokumenti iz stavka 1. ovoga članka mogu se na poseban zahtjev zastupnika dostaviti i u pisanom obliku.

(3) Službeni dokumenti koji u skladu sa zakonom nose oznaku tajnosti, zastupnicima se dostavljaju u pisanom obliku.

(4) Zastupnicima se dokumenti Europske unije čine dostupnima objavom u EU bazi ili na drugi odgovarajući način, osim dokumenata koji nose oznaku tajnosti “Ograničeno”, koji se dostavljaju u pisanom obliku.

(5) Zastupnicima se dostavljaju dokumenti Europske unije iz Radnog programa i informacije o drugim dokumentima Europske unije u skladu sa zakonom kojim se uređuje suradnja Sabora i Vlade u europskim poslovima.

Obavijesti i objašnjenja

Članak 16.

(1) Predsjedatelj i predsjednik radnog tijela dužni su davati zastupniku obavijesti i objašnjenja o stajalištima, mišljenjima, prijedlozima i primjedbama radnog tijela Sabora.

(2) Tajnik Sabora dužan je davati zastupniku obavijesti i objašnjenja o radu Stručne službe Sabora.

Tajnost podataka

Članak 17.

(1) Zastupnici su dužni čuvati podatke koje saznaju u obnašanju zastupničke dužnosti, a koji u skladu sa zakonom nose oznaku tajnosti i za to su odgovorni u skladu sa zakonom.

(2) Sabor može donijeti Kodeks o etičkom ponašanju zastupnika.

Pomoć Stručne službe

Članak 18.

(1) Zastupnik može tražiti da mu Stručna služba Sabora pruži pomoć u obnašanju njegove zastupničke dužnosti, prvenstveno u izradi prijedloga koje podnosi, u obavljanju poslova i zadaća koje mu je povjerilo radno tijelo Sabora, odnosno da mu osigura dopunsku dokumentaciju za pojedine teme koje su na dnevnom redu sjednice Sabora ili radnih tijela, a može tražiti i obavijesti i stručna objašnjenja.

(2) Zastupnicima su dostupna tehnička i informatička sredstva i materijali koji su im potrebni za obnašanje njihove dužnosti te se osiguravaju tehnički i drugi uvjeti za njihov rad.

Zastupnička iskaznica

Članak 19.

(1) Zastupnicima se izdaje zastupnička iskaznica.

(2) U zastupničkoj iskaznici navodi se imunitetno pravo zastupnika.

(3) Nakon prestanka zastupničkog mandata i za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata zastupnik je dužan vratiti zastupničku iskaznicu.

(4) Obrazac zastupničke iskaznice odlukom utvrđuje Sabor na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove.

(5) O izdavanju zastupničkih iskaznica i o evidenciji izdanih iskaznica brine se tajnik Sabora.

Potvrda dolaska zastupnika

Članak 20.

(1) Zastupnik potvrđuje dolazak u Sabor zastupničkom iskaznicom, elektroničkim putem.

(2) Dolaskom u Sabor iz stavka 1. ovoga članka smatra se i sudjelovanje zastupnika u radu radnih tijela, putovanje zastupnika po odobrenju predsjednika Sabora te obveze prema klubu zastupnika.

Novčana primanja zastupnika

Članak 21.

Zastupnik od dana konstituiranja Sabora, odnosno od početka obnašanja zastupničke dužnosti do dana konstituiranja novog saziva Sabora, odnosno do dana prestanka obnašanja zastupničke dužnosti, ima pravo na stalna novčana primanja i druga prava sukladno zakonu.

Zastupnički upitnik

Članak 22.

(1) Odmah nakon početka obnašanja zastupničke dužnosti zastupnici su dužni ispuniti upitnik.

(2) Sadržaj i obrazac upitnika iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

POGLAVLJE II. – ZASTUPNIČKI IMUNITET I KLUBOVI ZASTUPNIKA

ODJELJAK A – ZASTUPNIČKI IMUNITET

Članak 23.

(1) Zastupnik ima imunitet od dana konstituiranja Sabora do dana prestanka zastupničkog mandata.

(2) Kad se steknu uvjeti za određivanje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika ili za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, nadležno državno tijelo, oštećenik kao tužitelj, odnosno privatni tužitelj, obvezni su zatražiti za to odobrenje Sabora.

(3) Privatni tužitelj, uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka, dužan je priložiti dokaz o podnesenoj tužbi nadležnom sudu.

(4) Zahtjev za odobrenje istražnog zatvora (pritvora), odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, nadležno državno tijelo, oštećenik kao tužitelj, odnosno privatni tužitelj, podnosi predsjedniku Sabora koji ga dostavlja Mandatno-imunitetnom povjerenstvu.

Članak 24.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo dužno je u roku od tri dana od dana dostave raspraviti o zahtjevu za odobrenje istražnog zatvora (pritvora), odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, kao i o izvješću o istražnom zatvoru (pritvoru) zastupnika zatečenog u činjenju kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju duljem od pet godina te podnijeti o tome izvješće Saboru na prvoj sljedećoj sjednici.

Članak 25.

O zahtjevu za odobrenje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Sabor odlučuje na temelju izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

Članak 26.

O odluci o zahtjevu za odobrenje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Sabor će izvijestiti nadležni sud, državnog odvjetnika, odnosno privatnog tužitelja.

Članak 27.

(1) Kada Sabor ne zasjeda, odobrenje za lišenje slobode zbog određivanja istražnog zatvora (pritvora), odnosno za nastavljjanje kaznenog postupka, daje i o primjeni imuniteta zastupnika odlučuje Mandatno-imunitetno povjerenstvo, uz naknadnu potvrdu Sabora na prvoj sljedećoj sjednici.

(2) Zastupnik koji je pozvan na obavijesni razgovor ima pravo ne odazvati se tom razgovoru.

Članak 28.

Kada Sabor, odnosno Mandatno-imunitetno povjerenstvo dade odobrenje za određivanje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika, odnosno da odobrenje za pokretanje kaznenog postupka, zastupniku može biti određen istražni zatvor (pritvor), odnosno kazneni se postupak protiv njega može voditi samo za kazneno djelo za koje je dano odobrenje.

ODJELJAK B – KLUBOVI ZASTUPNIKA

Članak 29.

(1) Klub zastupnika u Saboru odlukom može osnovati:

- politička stranka koja ima najmanje tri zastupnika,
- dvije ili više političkih stranaka koje imaju zajedno najmanje tri zastupnika,
- najmanje tri nezavisna zastupnika,
- političke stranke i nezavisni zastupnici ako zajedno imaju najmanje tri zastupnika,
- zastupnici iz reda nacionalnih manjina.

(2) Zastupnik može biti član samo jednog kluba, a zastupnik iz reda nacionalnih manjina, osim kluba zastupnika nacionalnih manjina, može biti član još jednog kluba, uz pristanak tog kluba.

(3) Predsjednik kluba zastupnika, glede prava i obveza, ima položaj predsjednika radnog tijela Sabora.

Članak 30.

(1) Klubovi zastupnika obvezni su odluku iz članka 29. ovoga Poslovnika dostaviti predsjedniku Sabora i tajniku Sabora.

(2) Uz odluku iz stavka 1. ovoga članka obvezno se prilažu pravila rada i podaci o članovima.

(3) Klubovi zastupnika obvezni su obavijestiti predsjednika Sabora i tajnika Sabora i o svim promjenama u svom radu i članstvu najkasnije u roku od tri dana od nastale promjene, uz priložene potpisane izjave o pristupanju ili istupanju zastupnika iz kluba.

Članak 31.

(1) Tajnik Sabora osigurat će klubovima zastupnika, razmjerno broju članova kluba, prostorne i druge tehničke uvjete za rad (dvoranu za sjednice, prijepis, umnožavanje, dostavu materijala i drugo).

(2) Klub zastupnika odlukom predsjednika kluba zastupnika ima pravo zaposliti jednog službenika na poslovima tajnika kluba na teret sredstava Sabora.

(3) Klubovi zastupnika mogu zaposliti jednog, a na svakih sljedećih 15 članova kluba još po jednog službenika, za obavljanje stručnih i administrativnih poslova za potrebe kluba, a na teret sredstava Sabora.

(4) Tajnik kluba zastupnika iz stavka 2. ovog članka i službenik kluba iz stavka 3. ovoga članka moraju ispunjavati uvjete u skladu sa zakonom i drugim propisima.

(5) Iznimno, na radna mjesta u klubove zastupnika osobe se mogu primiti u državnu službu na određeno vrijeme, bez prethodne provedbe javnog natječaja, odnosno oglasa za prijam u državnu službu, do dana prestanka mandata pojedinog saziva Sabora.

(6) Državni službenici iz stavka 5. ovoga članka ne mogu se raspoređivati na radna mjesta izvan klubova zastupnika.

(7) Na državne službenike iz stavka 5. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe zakona koje se odnose na probni rad, državni stručni ispit, premještanje i napredovanje.

(8) Državnom službeniku iz stavka 5. ovoga članka državna služba može prestati prije isteka mandata pojedinog saziva Sabora, na temelju odluke predsjednika kluba zastupnika.

DIO ČETVRTI

PREDSJEDNIK, POTPREDSJEDNICI, PREDSJEDNIŠTVO, TAJNIK I STRUČNA SLUŽBA SABORA

POGLAVLJE I. – PREDSJEDNIK, POTPREDSJEDNICI I PREDSJEDNIŠTVO

Članak 32.

(1) Sabor ima predsjednika i tri do pet potpredsjednika.

(2) Ako se biraju tri potpredsjednika, dva potpredsjednika se biraju na prijedlog parlamentarne većine, a jedan na prijedlog parlamentarne manjine.

(3) Ako se biraju četiri potpredsjednika, dva potpredsjednika se biraju na prijedlog parlamentarne većine, a dva na prijedlog parlamentarne manjine.

(4) Ako se bira pet potpredsjednika, tri potpredsjednika se biraju na prijedlog parlamentarne većine, a dva na prijedlog parlamentarne manjine.

Članak 33.

Predsjednik Sabora:

- predstavlja Sabor,
- saziva i predsjedava sjednicama Sabora,
- upućuje prijedloge ovlaštenih predlagatelja u propisani postupak,
- predlaže dnevni red sjednice Sabora,
- brine se o postupku donošenja zakona i drugih akata,
- usklađuje rad radnih tijela,
- potpisuje zakone i druge akte koje donosi Sabor,
- upućuje donesene zakone predsjedniku Republike radi proglašenja,
- brine se o odnosima Sabora i Vlade,
- supotpisuje rješenje o imenovanju predsjednika Vlade i imenovanju članova Vlade,
- prihvaća se pokroviteljstva u svojstvu predsjednika Sabora,
- odobrava, vodeći računa o raspoloživim sredstvima, putovanja zastupnika izvan države kad mu je u svojstvu zastupnika poziv upućen od neke državne ili inozemne organizacije,
- usklađuje rad stalnih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim i drugim institucijama,
- na prijedlog klubova zastupnika određuje sastav privremenih izaslanstava Sabora u posjetu stranim predstavničkim tijelima i organizacijama, tako da u pravilu odgovaraju stranačkom sastavu Sabora te poštuju odgovarajuću zastupljenost oba spola,
- određuje sastav privremenog izaslanstva u slučaju kada je u inozemstvo pozvan kao predsjednik Sabora, poštujući odgovarajuću zastupljenost oba spola,
- određuje predstavnike Sabora u svečanim i drugim prigodama, poštujući odgovarajuću zastupljenost oba spola,
- na prijedlog tajnika Sabora podnosi zahtjev za osiguranje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora,
- brine se o zaštiti prava i o ispunjavanju dužnosti zastupnika,
- prima prisege izabranih i imenovanih dužnosnika, kada je to određeno zakonom ili ovim Poslovnikom,
- obavlja i druge poslove određene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i ovim Poslovnikom.

Članak 34.

(1) Potpredsjednici Sabora pomažu u radu predsjedniku Sabora te obavljaju poslove iz njegova djelokruga na koje ih on ovlasti.

(2) U slučaju odsutnosti predsjednika Sabora ili spriječenosti u obnašanju predsjedničke dužnosti, njega zamjenjuje jedan od potpredsjednika iz reda zastupnika parlamentarne većine kojeg odredi predsjednik Sabora.

(3) Ako predsjednik Sabora ne odredi ili ne može odrediti potpredsjednika, dužnost predsjednika obnaša potpredsjednik biran iz reda zastupnika parlamentarne većine.

Članak 35.

Predsjednik i potpredsjednici Sabora čine Predsjedništvo Sabora.

Članak 36.

(1) Na poziv predsjednika Sabora u radu Predsjedništva Sabora sudjeluje tajnik Sabora.

(2) Predsjednik Sabora na sjednicu Predsjedništva Sabora može pozvati predsjednike radnih tijela i predsjednike klubova zastupnika.

Članak 37.

(1) Predsjedništvo Sabora:

- prihvaća pokroviteljstva u ime Sabora ili radnog tijela Sabora,
- utvrđuje godišnji plan zasjedanja Sabora,
- utvrđuje Prijedlog pravilnika o javnosti rada Sabora i radnih tijela, koji donosi Sabor,
- utvrđuje Prijedlog odluke o Stručnoj službi Sabora, koju donosi Sabor,
- daje prethodno mišljenje o Prijedlogu pravilnika o unutarnjem redu Stručne službe Sabora,
- određuje raspored sjedenja zastupnika u dvorani za sjednice na temelju članstva u pojedinom klubu zastupnika,
 - u skladu sa zakonom i u suradnji s tajnikom Sabora, odlučuje o raspodjeli raspoloživoga radnog prostora u Saboru i stanova za službene potrebe u Zagrebu,
 - obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom.

(2) Predsjedništvo Sabora donosi odluke iz svog djelokruga većinom glasova nazočnih članova, ako je na sjednici nazočna većina članova.

Članak 38.

Predsjedništvo Sabora i predsjednici klubova zastupnika:

- raspravljaju o dnevnom redu sljedeće sjednice Sabora,
- raspravljaju o pitanjima važnim za rad Sabora,
- potiču stavljanje određenih tema na dnevni red sjednice Sabora,
- raspravljaju o drugim pitanjima u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

POGLAVLJE II. – TAJNIK I STRUČNA SLUŽBA SABORA

Članak 39.

(1) Sabor ima tajnika.

(2) Tajnik Sabora obavlja poslove koje mu povjeri predsjednik ili Predsjedništvo Sabora.

(3) Tajnik Sabora, po potrebi, pomaže predsjedniku Sabora u pripremi sjednica Sabora.

(4) Tajnik Sabora odgovoran je za obavljanje poslova Saboru te predsjedniku Sabora.

Članak 40.

(1) Tajnik Sabora ima zamjenika.

(2) Zamjenik tajnika Sabora je tajnik sjednice Sabora.

(3) Zamjenik tajnika Sabora zamjenjuje tajnika Sabora u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.

(4) Zamjenik tajnika Sabora pomaže predsjedniku Sabora u pripremanju i organiziranju sjednica Sabora, a obavlja i druge poslove utvrđene ovim Poslovnikom ili koje mu povjeri predsjednik Sabora.

(5) Zamjenik tajnika Sabora koordinira rad djelatnika Stručne službe Sabora koji rade na pripremanju sjednica Sabora.

(6) Zamjenika tajnika Sabora, u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, na poslovima iz stavka 2., 4. i 5. ovoga članka zamjenjuje pomoćnik tajnika Sabora kojeg za to ovlasti predsjednik Sabora.

(7) Za svoj rad zamjenik tajnika Sabora odgovoran je Saboru, a za poslove koje obavlja dok zamjenjuje tajnika Sabora odgovoran je i tajniku.

Članak 41.

(1) Tajnika i zamjenika tajnika Sabora imenuje, odnosno razrješuje dužnosti Sabor, na prijedlog predsjednika Sabora.

(2) Tajnik i zamjenik tajnika Sabora imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani na tu dužnost.

(3) Tajnik i zamjenik tajnika Sabora glede prava, u skladu s odredbama zakona koji uređuje prava i dužnosti zastupnika u Saboru, imaju položaj predsjednika i potpredsjednika radnog tijela Sabora.

Članak 42.

(1) Sabor osniva Stručnu službu Sabora za obavljanje stručnih, administrativnih, sigurnosnih, tehničkih i drugih poslova.

(2) Za obavljanje određenih poslova iz stavka 1. ovoga članka Sabor može imati i zajedničke stručne službe s Uredom predsjednika Republike i Vladom, a i drugim tijelima u Republici Hrvatskoj.

Članak 43.

(1) Tajnik Sabora upravlja radom Stručne službe Sabora i donosi Pravilnik o unutarnjem redu Stručne službe Sabora.

(2) Tajnik Sabora priprema prijedlog za osiguravanje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora i nalogodavac je za financijsko i materijalno poslovanje Sabora i Stručne službe Sabora.

(3) Tajnik Sabora sklapa ugovore i obavlja druge pravne poslove u ime i za račun Sabora.

(4) Za svoj rad i za rad Stručne službe Sabora tajnik Sabora odgovoran je Saboru.

(5) Tajnik Sabora ima u odnosu na Stručnu službu Sabora položaj dužnosnika koji je čelnik tijela državne uprave.

DIO PETI RADNA TIJELA SABORA

POGLAVLJE I. – OSNOVNE ODREDBE

Vrste i način rada radnih tijela Sabora

Članak 44.

(1) Radna tijela Sabora su odbori i povjerenstva osnovani ovim Poslovníkom.

(2) U radnom tijelu Sabora raspravlja se o prijedlozima i poticajima za donošenje zakona i drugih akata te o drugim pitanjima iz djelokruga Sabora.

(3) Radno tijelo Sabora prati, u okviru svog djelokruga, rad Vlade i drugih tijela čiji rad nadzire Sabor u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i zakonom.

(4) Radno tijelo Sabora raspravlja o izvješćima tijela i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti, koja oni na temelju zakona podnose Saboru.

(5) Radno tijelo Sabora nakon provedene rasprave zauzima stajalište, odnosno utvrđuje prijedloge akata i o tome izvješćuje Sabor.

(6) Radno tijelo Sabora može raspraviti o predstavkama i prijedlozima koje građani podnose Saboru. Ako je predstavka ili prijedlog građana za donošenje zakona ili drugih akata upućena Saboru, predsjednik Sabora će je proslijediti predsjedniku matičnoga radnog tijela koji je dužan najkasnije u roku od tri mjeseca izvijestiti podnositelja predstavke ili prijedloga o ishodu predstavke, odnosno prijedloga.

Druga radna tijela

Članak 45.

(1) Radi razmatranja drugih pitanja Sabor može, uz radna tijela osnovana ovim Poslovníkom, osnovati i druga radna tijela.

(2) Odlukom o osnivanju drugih radnih tijela uređuje se njihov naziv, sastav, djelokrug i način rada.

Sastav radnog tijela Sabora

Članak 46.

(1) Radno tijelo Sabora ima predsjednika, potpredsjednika i određeni broj članova, osim radnog tijela iz članka 64. ovoga Poslovníka koje ima dva potpredsjednika.

(2) Sabor bira i razrješuje predsjednika, potpredsjednike i članove radnog tijela iz reda zastupnika u Saboru, ako ovim Poslovníkom nije drugačije određeno poštujući odgovarajuću zastupljenost obaju spolova.

(3) Sastav radnog tijela Sabora u pravilu odgovara stranačkom sastavu Sabora.

(4) Mandat predsjednika, potpredsjednika i članova radnog tijela traje od dana izbora do dana prestanka ili nastupa mirovanja zastupničkog mandata, odnosno do dana razrješenja dužnosti na koju je izabran.

Ovlasti predsjednika radnog tijela Sabora

Članak 47.

Predsjednik radnog tijela Sabora:

– saziva sjednicu, predlaže dnevni red i predsjedava sjednicama radnog tijela Sabora,

- usklađuje rad radnog tijela s radom Sabora i drugih radnih tijela, surađuje s predsjednikom Sabora, Predsjedništvom Sabora, predsjednicima drugih radnih tijela Sabora te s ministrima i čelnicima tijela državne uprave u vezi s pitanjima iz djelokruga radnog tijela,
- brine se o provođenju zaključaka radnog tijela i zaključaka Sabora iz djelokruga radnog tijela te
- obavlja druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Ovlasti potpredsjednika radnog tijela Sabora

Članak 48.

(1) Predsjednik radnog tijela iz članka 64. ovoga Poslovníka će odrediti koji će ga od potpredsjednika zamjenjivati u slučaju njegove spriječenosti ili odsutnosti.

(2) Potpredsjednik radnog tijela u slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika ima njegova prava, obveze i odgovornosti određene ovim Poslovníkom.

(3) U slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika i potpredsjednika sjednicom radnog tijela predsjedava član radnog tijela kojeg na to prethodno ovlasti predsjednik radnog tijela.

(4) Ako nije određen član radnog tijela iz stavka 3. ovoga članka, njega će odrediti predsjednik Sabora.

Sazivanje sjednice radnog tijela Sabora

Članak 49.

(1) Prijedlog za sazivanje sjednice radnog tijela može zaključkom zatražiti Sabor, predsjednik Sabora ili najmanje jedna trećina članova radnog tijela. Prilikom sazivanja sjednice radnog tijela, predsjednik radnog tijela dužan je naznačiti dnevni red sjednice.

(2) Predsjednik radnog tijela dužan je sazvati sjednicu radnog tijela najkasnije u roku od osam dana od dana zaprimanja zahtjeva ovlaštenog predlagatelja.

(3) Ako predsjednik radnog tijela ne sazove sjednicu kada je to dužan učiniti, sjednicu radnog tijela sazvat će predsjednik Sabora i odrediti člana radnog tijela koji je dužan predsjedati sjednicom tog radnog tijela.

Način odlučivanja

Članak 50.

(1) Radno tijelo Sabora donosi odluke većinom glasova ako je na sjednici radnog tijela Sabora nazočna većina članova.

(2) O radu na sjednici radnog tijela Sabora vodi se zapisnik koji potpisuju predsjednik i tajnik radnog tijela Sabora, odnosno osobe koje ih zamjenjuju.

(3) Zapisnik s materijalima sjednice čuva tajnik radnog tijela Sabora i nakon isteka mandata Sabora pohranjuje ih u pismohranu Sabora.

Razmatranje pitanja i suradnja

Članak 51.

(1) Radna tijela Sabora razmatraju pitanja iz svog djelokruga, a mogu razmatrati pitanja koja se odnose na europske poslove. Radna tijela obvezatna su razmotriti svako pitanje koje im uputi na razmatranje predsjednik ili Predsjedništvo Sabora.

(2) Radna tijela Sabora prate politike Europske unije iz područja svoje nadležnosti te sudjeluju u izradi dokumenata o integracijskim aktivnostima Republike Hrvatske izmjenom i prilagodbom zakonodavstva putem izmjena i dopuna akata i provedbenih mjera prema standardima primijenjenim u zakonodavstvu i programima Europske unije.

(3) Radna tijela Sabora surađuju s odgovarajućim radnim tijelima u Europskom parlamentu i parlamentima drugih zemalja.

Uključivanje organizacija i stručnjaka u rad radnog tijela Sabora

Članak 52.

Radno tijelo Sabora može uključiti znanstvene i druge organizacije i pojedine stručnjake u pripremanje akata ili razmatranje pojedinog pitanja iz njegova djelokruga, ako su za to osigurana financijska sredstva, a može predložiti Vladi da se ti poslovi povjere ministarstvima ili drugim tijelima državne uprave.

Osnivanje pododborna i radnih skupina

Članak 53.

(1) Radi razmatranja pojedinih tema iz svog djelokruga i pripreme prijedloga o tim temama, kao i radi sastavljanja izvješća i nacrtu akata koje priprema za Sabor, radno tijelo može osnovati pododbore, a njegov predsjednik može osnovati posebnu radnu skupinu.

(2) Pododbori i radne skupine iz stavka 1. ovoga članka djeluju isključivo u okviru radnog tijela i njegov su sastavni dio te ne mogu samostalno istupati i biti nositelji prava i obveza.

Izvješća radnih tijela

Članak 54.

(1) Radno tijelo Sabora obvezno je o svojim mišljenjima, stajalištima, primjedbama i prijedlozima izvjestiti Sabor. Radno tijelo može izvjestiti o stajalištu manjine svojih članova, a mora kad mišljenja ostanu podijeljena u pogledu prijedloga za rješenje pojedinog pitanja ili kada pojedini član radnog tijela traži da se posebno izdvoji njegovo mišljenje.

(2) Kada podnosi izvješće ili prijedlog Saboru, radno tijelo određuje izvjestitelja koji će, prema zaključku radnog tijela, na vlastiti poticaj ili na zahtjev Sabora, na sjednici obrazložiti stajalište ili prijedlog radnog tijela.

Suradnja radnih tijela

Članak 55.

Radna tijela Sabora međusobno surađuju, a više radnih tijela može održati i zajedničku sjednicu te Saboru podnijeti i zajedničko izvješće o temi rasprave.

Način rada na sjednici

Članak 56.

(1) Na sjednici radnog tijela Sabora treba biti nazočan član Vlade, zamjenik ministra ili pomoćnik ministra kada se na sjednici razmatra prijedlog ili mišljenje Vlade, a čelnik tijela državne uprave kada se na sjednici razmatraju teme iz njihova djelokruga.

(2) Predsjednik radnog tijela Sabora obavezan je predstavnike tijela iz stavka 1. ovoga članka izvjestiti o mjestu i vremenu održavanja sjednice.

(3) Predstavnik tijela iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na sjednici radnog tijela Sabora sudjelovati u raspravi.

(4) Radno tijelo Sabora može odlučiti da će o pojedinom prijedlogu provesti raspravu i bez nazočnosti predstavnika tijela iz stavka 1. ovoga članka i o tome obvezno izvješćuje Vladu i Sabor.

Javnost rada

Članak 57.

(1) Radno tijelo Sabora može na sjednice pozivati javne, znanstvene i stručne djelatnike i druge osobe radi pribavljanja njihova mišljenja o temama o kojima se raspravlja na sjednici.

(2) Radno tijelo Sabora može na sjednice pozvati članove Europskog parlamenta iz Republike Hrvatske.

(3) U radna tijela može se imenovati, ako ovim Poslovníkom nije drugačije određeno, do šest javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika koji imaju sva prava člana radnog tijela, osim prava odlučivanja.

(4) Postupak imenovanja članova radnog tijela iz stavka 3. ovoga članka započinje objavljivanjem javnog poziva za predlaganje kandidata. U tom pozivu određuje se rok za podnošenje prijedloga. Kandidate mogu predložiti stručne institucije, stručne udruge, udruge civilnog društva, kao i pojedinci.

(5) Javni poziv za predlaganje kandidata upućuje Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

(6) Na temelju odabira kandidata Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove dostavlja Saboru prijedlog odluke o imenovanju članova radnog tijela iz stavka 3. ovoga članka.

Poslovník radnog tijela

Članak 58.

(1) Radno tijelo Sabora može, u skladu s odredbama ovoga Poslovníka, donijeti poslovník o svom radu.

(2) Ako radno tijelo iz stavka 1. ovoga članka ne donese poslovník o svom radu, na rad sjednica radnog tijela na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Poslovníka o sjednici Sabora.

POGLAVLJE II. – NAZIVI, VRSTE I DJELOKRUG RADNIH TIJELA SABORA

Opća odredba

Članak 59.

(1) Radna tijela Sabora su:

1. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav,
2. Odbor za zakonodavstvo,
3. Odbor za europske poslove,
4. Odbor za vanjsku politiku,
5. Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost,
6. Odbor za obranu,
7. Odbor za financije i državni proračun,
8. Odbor za gospodarstvo,
9. Odbor za turizam,
10. Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina,
11. Odbor za pravosuđe,
12. Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo,
13. Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku,
14. Odbor za obitelj, mlade i sport,
15. Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske,
16. Odbor za ratne veterane,
17. Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo,
18. Odbor za zaštitu okoliša i prirode,
19. Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu,
20. Odbor za poljoprivredu,
21. Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije,
22. Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu,
23. Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove,
24. Odbor za predstavke i pritužbe,
25. Odbor za međuparlamentarnu suradnju,
26. Odbor za informiranje, informatizaciju i medije,
27. Odbor za ravnopravnost spolova,
28. Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu i
29. Mandatno-imunitetno povjerenstvo.

(2) Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe i Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a imaju položaj radnog tijela iz stavka 1. ovoga članka.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav

Članak 60.

(1) Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

- prati i razmatra provedbu Ustava Republike Hrvatske,
- razmatra načelna pitanja u vezi s usuglašavanjem zakonodavstva s Ustavom Republike Hrvatske,
- razmatra mišljenja i prijedloge ustavne naravi upućene Saboru,
- u postupku promjene Ustava Republike Hrvatske priprema prijedloge odgovarajućih akata,
- provodi postupak kandidiranja sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske i predlaganja za izbor Saboru,
- provodi postupak kandidiranja pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske i podnosi prijedlog za izbor Saboru,
- provodi postupak kandidiranja povjerenika za informiranje i podnosi prijedlog za izbor Saboru,
- u postupku i donošenju odluke o raspisivanju referendumu ako to zatraži Ustavom Republike Hrvatske propisan broj birača, priprema prijedloge odgovarajućih akata,
- rješava sporove o djelokrugu radnih tijela Sabora,
- prati provedbu ovoga Poslovnika,
- predlaže donošenje i promjene ovoga Poslovnika,

– razmatra načelna pitanja zaštite i ostvarivanja Ustavom Republike Hrvatske utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda te prava nacionalnih manjina.

(2) U djelokrugu Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- udruživanje, javna okupljanja i mirne prosvjede građana,
 - biračko pravo, izbor zastupnika u Sabor, izbor predsjednika Republike, izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, izbor za tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i referendum,
 - pravni položaj vjerskih zajednica,
 - uporabu i zaštitu grba, zastave i himne Republike Hrvatske i drugih državnih simbola, državne blagdane, nagrade i druga priznanja,
 - opća pitanja ustavnosti i zakonitosti,
 - javno informiranje,
 - opća pitanja funkcioniranja političkog sustava,
 - pitanja ustrojstva i djelokruga državnih tijela, osnivanja, ustrojstva, djelokruga i načina rada tijela državne uprave,
 - pitanja i odnose iz djelokruga državne uprave te pitanja ostvarivanja zakonitosti u radu tijela državne uprave,
 - izvješća državnih tijela državne uprave o primjeni zakona i o općim problemima državne uprave,
 - temeljna pitanja vlasničkih odnosa,
 - ustrojstvo, djelokrug i način rada pučkog pravobranitelja.
- (3) Odbor obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom i zakonom.

Članak 61.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za zakonodavstvo

Članak 62.

Odbor za zakonodavstvo:

- razmatra prijedloge zakona i drugih akata koje donosi Sabor glede njihove usklađenosti s Ustavom Republike Hrvatske i pravnim sustavom, pravom Europske unije te glede njihove pravne obrade,
- razmatra pitanja jedinstvene zakonodavne metodologije i druga pitanja bitna za jedinstvenu pravnu tehniku i terminološku usklađenost akata koje donosi Sabor, te predlaže donošenje i promjene jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Sabor,
- daje mišljenje o prijedlogu da pojedine odredbe zakona imaju povratno djelovanje,
- brine se o jedinstvu pravnog sustava i daje mišljenje o načelnim pitanjima izgradnje pravnog sustava ili jedinstvene primjene zakona,
- razmatra akte koje Sabor potvrđuje ili na koje daje suglasnost i o tome daje mišljenje,
- utvrđuje i izdaje pročišćene tekstove zakona i drugih akata koje donosi Sabor, kada su ti akti najmanje tri puta izmijenjeni ili dopunjeni,
- razmatra prijedloge za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona ili drugog akta koji je donio Sabor,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom.

Članak 63.

Odbor za zakonodavstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za europske poslove

Članak 64.

(1) Odbor za europske poslove obavlja europske poslove u skladu sa zakonom i ovim Poslovnikom, osim ako Sabor odluči drugačije.

- (2) Odbor za europske poslove donosi Poslovnik o svom radu koji potvrđuje Sabor.
- (3) Poslovnik iz stavka 2. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 65.

(1) Odbor za europske poslove:

- prati djelovanje Sabora u europskim poslovima,
- donosi Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske,
- razmatra dokumente Europske unije i stajališta Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije i o njima može donositi zaključke,
- razmatra izvješća Vlade o sastancima Vijeća Europske unije,
- provodi postupak provjere poštovanja načela supsidijarnosti,
- donosi zaključak kojim predlaže nadležnom tijelu provedbu postupka procjene učinka propisa u skladu sa zakonom,
- sudjeluje u postupku predlaganja kandidata Republike Hrvatske za institucije i tijela Europske unije,
- prati usklađivanje pravnog sustava Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije,
- sudjeluje u radu Konferencije odbora za europske poslove nacionalnih parlamenata država članica Europske unije (COSAC),
- surađuje s Europskim parlamentom i odborima za europske poslove nacionalnih parlamenata,
- predlaže predsjedniku Sabora provođenje rasprave o stajalištu Republike Hrvatske za sastanak Europskoga vijeća,
- jednom godišnje Saboru podnosi izvješće o svom radu.

(2) Odbor za europske poslove ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u europskim poslovima koji se odnose na:

- donošenje zaključka o primjeni klauzule premošćivanja,
- izmjene i dopune temeljnih ugovora Europske unije.

(3) Odbor obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom i zakonom.

Članak 66.

(1) Odbor za europske poslove ima predsjednika, dva potpredsjednika i 14 članova, a još šest članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

(2) Dva potpredsjednika biraju se na način da se jedan bira na prijedlog parlamentarne većine, a drugi na prijedlog parlamentarne manjine.

(3) Na sjednice Odbora za europske poslove pozivaju se članovi Europskog parlamenta iz Republike Hrvatske.

Odbor za vanjsku politiku

Članak 67.

(1) Odbor za vanjsku politiku:

- razmatra pitanja vanjske politike i međunarodnih odnosa o kojima raspravlja i odlučuje Sabor te priprema prijedloge akata iz nadležnosti Sabora koji se odnose na to područje,
- prati i razmatra pitanja vezana uz zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije,
- sudjeluje u međuparlamentarnom nadzoru nad zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom Europske unije sudjelujući na sastancima Međuparlamentarne konferencije Europske unije o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici Europske unije zajedno s predstavnicima Odbora za obranu i/ili drugim odborima,
- surađuje s odgovarajućim odborima parlamenata drugih država,
- daje mišljenje o postavljanju i opozivu šefova diplomatskih misija Republike Hrvatske u inozemstvu,
- raspravlja o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći koju Republika Hrvatska pruža drugim međunarodnim pravnim subjektima,
- razmatra izvješća stalnih ili privremenih izaslanstava Sabora u međuparlamentarnim institucijama u suradnji s Odborom za međuparlamentarnu suradnju,
- razmatra međunarodne ugovore koje Sabor potvrđuje i daje svoje prijedloge i mišljenja Saboru,

– surađuje s tijelima u Republici Hrvatskoj koja djeluju na području vanjske politike i međunarodnih odnosa.

(2) Odbor za vanjsku politiku ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u postupku donošenja zakona o potvrđivanju međunarodnih ugovora.

Članak 68.

Odbor za vanjsku politiku ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova, a još šest članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost

Članak 69.

(1) U djelokrugu Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave u području unutarnjih poslova,
- kontrolu i nadzor nad radom policije,
- državljanstvo i osobni status građana,
- državnu i javnu sigurnost, sigurnost prometa, informacijsku sigurnost, zaštitu od požara i elementarnih nepogoda,
- izvješća državne revizije i kriminalističke policije u dijelu koji se odnosi na nepravilnosti u financijskom poslovanju državnih tijela,
- druga pitanja unutarnje politike i nacionalne sigurnosti.

(2) Odbor obavlja nadzor nad tijelima sigurnosno-obavještajnog sustava u skladu sa zakonom osobito što se tiče zaštite Ustavom Republike Hrvatske utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda te daje mišljenje o imenovanju čelnika sigurnosnih službi u skladu s Ustavom Republike Hrvatske.

Članak 70.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za obranu

Članak 71.

U djelokrugu Odbora za obranu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave u području obrane,
- obranu,
- suradnju s tijelima u Republici Hrvatskoj koja djeluju u području obrane,
- druga pitanja obrane.

Članak 72.

Odbor za obranu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još do šest članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika koji se bave pitanjima obrambenog sustava.

Odbor za financije i državni proračun

Članak 73.

(1) U djelokrugu Odbora za financije i državni proračun su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- sustav financiranja javnih potreba u Republici Hrvatskoj,
- državni proračun, završni račun državnog proračuna i fondove,
- izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama,
- porezni sustav i poreznu politiku,

- financijske odnose s inozemstvom,
- devizni sustav,
- kreditne odnose s inozemstvom,
- carinski sustav,
- kreditni i bankarski sustav,
- državni trezor i riznicu,
- vrijednosne papire,
- novčani i monetarni sustav,
- Hrvatsku narodnu banku,
- sustav osiguranja imovine i osoba te druga pitanja proračuna i financija,
- pitanje ustrojstva, djelokruga i načina rada državne revizije i Financijske agencije.

(2) Odbor raspravlja o prijedlozima zakona kojima se stvaraju materijalne obveze i o svojim mišljenjima, stajalištima i prijedlozima izvještava Sabor.

Članak 74.

Odbor za financije i državni proračun ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se i to: po jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, udruge poslodavaca i Hrvatske gospodarske komore, te tri predstavnika znanstvenih i stručnih institucija.

Odbor za gospodarstvo

Članak 75.

U djelokrugu Odbora za gospodarstvo su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- strategiju gospodarskog razvoja Republike Hrvatske,
- osnove gospodarskog sustava i osiguranje uvjeta za djelovanje tržišta i zaštitu tržišnog natjecanja,
- zaštitu potrošača,
- usklađivanje i unapređivanje gospodarskog života,
- robne zalihe i tekuća gospodarska kretanja,
- elektroprivredu, brodogradnju i druge industrijske grane,
- restrukturiranje i vlasničku pretvorbu,
- osiguranje uvjeta za ulaganje stranih partnera i gospodarske odnose s inozemstvom,
- malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo i zadrugarstvo.

Članak 76.

Odbor za gospodarstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se i to: po jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore te dva predstavnika znanstvenih i stručnih institucija.

Odbor za turizam

Članak 77.

U djelokrugu Odbora za turizam su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- koncepciju i strategiju razvoja hrvatskog turizma,
- utvrđivanje i praćenje provedbe politike turističkog razvoja Republike Hrvatske,
- ugostiteljsku i turističku djelatnost i s njima neposredno vezane djelatnosti,
- praćenje koncesija u turizmu,
- razvojne programe u turizmu od osobite važnosti za gospodarski razvoj Republike Hrvatske,
- utvrđivanje i praćenje provedbe politike zaštite i očuvanja kakvoće turističkog prostora.

Članak 78.

Odbor za turizam ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova, a još tri člana imenuju se i to: jedan predstavnik Hrvatske turističke zajednice i dva člana iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Članak 79.

(1) U djelokrugu Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- provedbu potvrđenih međunarodnih akata koji uređuju zaštitu ljudskih prava,
- načelna pitanja, prijedloge i mišljenja u vezi s ostvarivanjem odredbi Ustava Republike Hrvatske o ljudskim pravima i temeljnim slobodama,
- ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda,
- ostvarivanje prava nacionalnih manjina utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i zakonima, i predlaganje mjera za ostvarivanje tih prava,
- međudržavne ugovore i programe međunarodne kulturne, prosvjetne i druge suradnje kada je to od interesa za pojedine nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i za hrvatske manjine u europskim državama,
- financiranje određenih potreba nacionalnih manjina,
- druge poslove utvrđene ovim Poslovníkom.

(2) Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina surađuje sa znanstvenim i stručnim te Vladinim i nevladinim organizacijama koje djeluju na području zaštite ljudskih i etničkih prava, s odgovarajućim radnim tijelima parlamenata drugih država te s inozemnim i međunarodnim tijelima koja djeluju na području zaštite ljudskih i etničkih prava.

(3) Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina surađuje s radnim tijelima nadležnim za predstavke i pritužbe i s drugim radnim tijelima Sabora te može razmatrati i pitanja iz djelokruga tih radnih tijela, ako ocijeni da su važna za zaštitu ljudskih ili etničkih prava.

Članak 80.

(1) Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ima predsjednika, potpredsjednika i 13 članova iz reda zastupnika, a još četiri člana imenuju se i to: dva iz reda predstavnika vjerskih zajednica (jedan predstavnik Katoličke crkve i jedan predstavnik svih drugih vjerskih zajednica) te dva predstavnika udruga za zaštitu ljudskih prava.

(2) U Odboru mora biti najmanje jedan zastupnik izabran iz reda svake nacionalne manjine, koja ima zastupnika u Saboru.

Odbor za pravosuđe

Članak 81.

U djelokrugu Odbora za pravosuđe su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada sudova,
- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnog odvjetništva,
- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada prekršajnih sudova i drugih tijela ovlaštenih za vođenje prekršajnog postupka,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada Državnoga sudbenog vijeća,
- davanje prethodnog mišljenja u postupku izbora i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- davanje prethodnog mišljenja o imenovanju i razrješenju Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske,
- predlaganje kandidata za izbor dvaju članova Državnog sudbenog vijeća iz reda zastupnika,
- predlaganje kandidata za izbor dvaju članova Državnoodvjetničkog vijeća iz reda zastupnika,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada javnog bilježništva,
- ustrojstvo i način rada odvjetništva,
- pitanja vlasničkih i drugih stvarnopravnih odnosa, obveznih i drugih građanskopravnih odnosa,

- uređivanje kaznenoga materijalnog i postupovnog prava te prekršajnog prava i izvršavanje kaznenih sankcija,
- pitanja amnestije i pomilovanja,
- uređivanje sudskih postupaka,
- besplatnu pravnu pomoć i probaciju,
- druga pitanja pravosuđa.

Članak 82.

Odbor za pravosuđe ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova Odbora imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo

Članak 83.

U djelokrugu Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zapošljavanje, rad i radnopravni status zaposlenih u javnom i privatnom sektoru,
- mirovinska osiguranja,
- zaštitu na radu,
- socijalni dijalog i socijalno partnerstvo,
- stambenu politiku.

Članak 84.

Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još do četiri člana imenuju se i to: jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, jedan iz Hrvatske udruge poslodavaca i dva predstavnika iz reda znanstvenih institucija, koji se bave pitanjima radnog prava i mirovinskih osiguranja.

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku

Članak 85.

U djelokrugu Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zdravstvenu zaštitu i organizaciju zdravstvene službe,
- suzbijanje bolesti ovisnosti,
- socijalnu skrb,
- prava osoba s invaliditetom,
- zaštitu prognanih i raseljenih osoba,
- zaštitu starih i imovinski nezbrinutih osoba te druga pitanja socijalne politike i zdravstva.

Članak 86.

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se i to: jedan iz Hrvatske liječničke komore, jedan iz Hrvatske komore medicinskih sestara, tri iz reda stručnjaka u području zdravstva i jedan iz reda stručnjaka u području socijalne skrbi.

Odbor za obitelj, mlade i sport

Članak 87.

U djelokrugu Odbora za obitelj, mlade i sport su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- brak, obitelj i skrbništvo, posebnu zaštitu djece i materinstva i mladih,
- kvalitetu života mladih i njihovo sudjelovanje u svim djelatnostima društva,

- zaštitu djece i mladih od svih oblika ovisnosti,
- planiranje obitelji i demografsku obnovu,
- sport.

Članak 88.

Odbor za obitelj, mlade i sport ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuju se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Članak 89.

U djelokrugu Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske su poslovi utvrđivanja i praćenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- pravni i stvarni položaj dijelova hrvatskoga naroda te hrvatskih manjina u drugim državama i predlaganje mjera za unapređivanje svekolike suradnje radi ostvarenja i zaštite prava i očuvanja nacionalnog identiteta,
- sve oblike međunarodne i druge suradnje kad je to u interesu Hrvata u susjednim državama i svijetu, kao i s tim povezano usmjeravanje financijske potpore,
- poticanje programa povratka hrvatskih iseljenika te skrb o hrvatskim useljenicima na područjima od posebne državne skrbi,
- inicijative i prijedloge koje podnose Hrvati iz susjednih država i svijeta,
- održavanje redovitih kontakata s predstavnicima Hrvata izvan Republike Hrvatske,
- zaštitu prava i interesa hrvatskih državljana koji žive ili borave u inozemstvu kao i osiguranje osobite skrbi i zaštite dijelovima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske.

Članak 90.

Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još četiri člana imenuju se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za ratne veterane

Članak 91.

U djelokrugu Odbora za ratne veterane su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zaštitu žrtava velikosrpske agresije i pobune u Republici Hrvatskoj,
- zaštitu prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- zaštitu vojnih i civilnih invalida Domovinskog rata i svih sudionika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- zaštitu vojnih i civilnih invalida te veterana II. svjetskog rata,
- zaštita prava bivših političkih zatvorenika,
- zaštitu ostalih žrtava totalitarnih režima.

Članak 92.

Odbor za ratne veterane ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuju se iz reda predstavnika braniteljskih udruga i udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo

Članak 93.

U djelokrugu Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- promicanje uređenja prostora u svrhu učinkovitijeg korištenja, gospodarenja i zaštite prostora,
- usklađivanje djelatnosti na zaštiti prostornih resursa,

- usklađivanje regionalnoga prostornog razvoja,
- zaštićena područja od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i izgradnju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku,
- korištenje i zaštitu graditeljske baštine,
- uvjete i način izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja,
- sustav praćenja stanja u prostoru (informacijski sustav prostornog uređenja i izvješća o stanju u prostoru),
- uređenje građevinskog zemljišta,
- druga pitanja prostornog uređenja,
- graditeljstvo.

Članak 94.

Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuju se iz reda znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

Članak 95.

U djelokrugu Odbora za zaštitu okoliša i prirode su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- temeljna rješenja zaštite i promicanja sveukupnih djelatnosti zaštite okoliša, sukladno međunarodnim standardima,
- mjere praćenja, očuvanja i unapređivanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih dobara (more, voda, zrak, tlo, rudno blago, biljni i životinjski svijet) u odnosu na gospodarski razvitak,
- mjere korištenja i upravljanja pojedinim dijelovima okoliša, a posebice glede posebno zaštićenih dijelova prirode,
- praćenje i proučavanje pitanja nuklearne i radiološke sigurnosti radi osiguranja visoke razine te sigurnosti i djelotvorne zaštite ljudi i okoliša od ionizirajućih zračenja,
- poticanje mjera za saniranje postojećeg stanja devastacije okoliša i daljnje sprječavanje onečišćenja radi promicanja kvalitete življenja i zdravlja ljudi (zbrinjavanje komunalnog i industrijskog otpada, zbrinjavanje opasnog otpada, gospodarenje sekundarnim sirovinama),
- pritužbe upućene Saboru kojima se ukazuje na štetne radnje glede devastacije okoliša te ispitivanje njihove utemeljenosti.

Članak 96.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuju se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu

Članak 97.

U djelokrugu Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- predškolski odgoj, osnovno, srednje, više i visoko obrazovanje,
- znanost, kulturu i tehničku kulturu,
- međunarodnu znanstvenu i tehničku suradnju,
- zaštitu i korištenje kulturnih dobara, povijesne građe i naslijeđa, arhiva i arhivske građe, spomen-obilježavanja povijesnih događaja i osoba,
- suradnju s vjerskim zajednicama,
- informatiku te druga pitanja obrazovanja, znanosti i kulture.

Članak 98.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se i to: dva iz područja znanosti, dva iz područja obrazovanja i dva iz područja kulture.

Odbor za poljoprivredu

Članak 99.

U djelokrugu Odbora za poljoprivredu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području:

- poljoprivrede,
- morskog i slatkovodnog ribarstva, marikulture,
- veterinarstva,
- sela i ruralnog razvoja,
- šumarstva i vodnog gospodarstva.

Članak 100.

Odbor za poljoprivredu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije

Članak 101.

U djelokrugu Odbora za regionalni razvoj i fondove Europske unije su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području:

- regionalnog razvoja,
- korištenja sredstava iz fondova Europske unij,
- gospodarskog i socijalnog razvoja otoka i priobalja,
- obnove i razvoja područja stradalih u Domovinskom ratu.

Članak 102.

Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu

Članak 103.

U djelokrugu Odbora za pomorstvo, promet i infrastrukturu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području:

- pomorstva, prometa i infrastrukture,
- zaštite mora od onečišćenja s brodova.

Članak 104.

Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika a još pet članova imenuje se, i to: jedan znanstveni djelatnik iz područja telekomunikacija, jedan znanstveni djelatnik iz područja pomorstva, jedan stručni djelatnik iz područja željeznica, jedan stručni djelatnik iz područja cestovnog prometa i jedan stručni djelatnik iz područja pošta.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove

Članak 105.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove:

- priprema i podnosi Saboru prijedlog za izbor i razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora,
- predlaže imenovanje i opoziv predstavnika Sabora u određena državna i druga tijela i udruge,

- predlaže izbor, imenovanja, razrješenja i opoziv drugih dužnosnika koje bira, odnosno imenuje Sabor, ako zakonom nije drugačije određeno,
- utvrđuje i Saboru podnosi prijedloge propisa o materijalnim pravima zastupnika u Saboru,
- u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području koje se odnosi na radne odnose, plaće i druga primanja dužnosnika,
- donosi pojedinačna rješenja o stalnoj novčanoj naknadi i drugim primanjima zastupnika te plaćama dužnosnika koje imenuje i razrješuje Sabor i njegova radna tijela, ako zakonom nije drugačije određeno,
- donosi odluke o mjerilima za utvrđivanje primanja i naknadama troškova znanstvenim, stručnim i javnim djelatnicima koji su članovi radnih tijela Sabora ili su uključeni u njihov rad,
- donosi pojedinačna rješenja o mjesečnoj novčanoj naknadi znanstvenim, stručnim i javnim djelatnicima, koji su članovi radnih tijela Sabora,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Članak 106.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za predstavke i pritužbe

Članak 107.

Odbor za predstavke i pritužbe:

- razmatra predstavke, pritužbe i prijedloge upućene Saboru te ukazuje nadležnim tijelima na kršenje zakona i prava građana u postupku pred tijelima državne uprave i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti,
- ukazuje Saboru na kršenje zakona i druge štetne pojave od šireg značenja i predlaže poduzimanje potrebnih mjera za njihovo otklanjanje,
- ispituje, putem ovlaštenih tijela, osnovanost predstavki, pritužbi i prijedloga te ukazuje ovlaštenim tijelima na potrebu poduzimanja, na zakonu osnovanih, mjera te o tome izvješćuje podnositelje predstavki i pritužbi, odnosno prijedloga,
- jednom godišnje Saboru podnosi izvješće o svom radu.

Članak 108.

Odbor za predstavke i pritužbe ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju

Članak 109.

(1) Odbor za međuparlamentarnu suradnju zajedno s Odborom za vanjsku politiku brine se za provedbu vanjske politike Republike Hrvatske u okvirima međuparlamentarne suradnje s drugim državama i međunarodnim organizacijama u poslovima od zajedničkog interesa.

(2) Odbor za međuparlamentarnu suradnju ostvaruje suradnju s predstavničkim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija osnivanjem zajedničkih tijela, skupina prijateljstva, poduzimanjem zajedničkih akcija, usuglašavanjem stajališta o pitanjima od zajedničkog interesa, razmjenom iskustava, međusobnim razmjenama programa rada te dokumentacijskog i informativnog materijala i glasila, zajedničkim sastancima zastupnika i razmjenom izaslanstava.

(3) Odbor za međuparlamentarnu suradnju zajedno s Odborom za vanjsku politiku razmatra izvješća stalnih ili privremenih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim institucijama kao i izvješća o djelovanju skupina prijateljstva s predstavničkim tijelima pojedinih zemalja.

(4) Predsjednika i potpredsjednika Odbora bira Sabor iz reda zastupnika koji su izabrani u stalna izaslanstva Sabora u međunarodnim parlamentarnim institucijama, a članovi Odbora su svi članovi navedenih izaslanstava.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije

Članak 110.

(1) U djelokrugu Odbora za informiranje, informatizaciju i medije su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području informiranja, pisanih i elektroničkih medija, a posebice:

- razmatra pitanja komuniciranja, informiranja i medija o kojima odlučuje Sabor,

- prati, potiče i sudjeluje u donošenju zakona o pisanim i elektroničkim medijima (tisak, radio, televizija, internet),
 - poticanje nastanka, oblikovanja i potpisivanja relevantnih međunarodnih dokumenata o informiranju i medijima,
 - praćenje primjene međunarodnih dokumenata o informiranju i medijima i praćenje rada odbora za medije i/ili informiranje drugih zemalja,
 - zaštita prava na informiranje i informaciju, zaštita intelektualnog vlasništva, zaštita privatnosti na elektroničkim medijima,
 - poticanje prava na informiranje, informaciju i komuniciranje novim tehnologijama i sredstvima elektroničkog komuniciranja (internet, elektronička trgovina, internet edukacija),
 - promicanje tehničke kulture i međunarodne tehničke suradnje glede uporabe računala i računalnog umrežavanja (internet),
 - usklađivanje, poticanje i unapređenje gospodarstva temeljenog na informacijskim tehnologijama,
 - praćenje postojećih, predlaganje i poticanje korištenja novih tehnologija informiranja u radu Sabora i o radu Sabora,
 - suradnja s udrugama, medijima, znanstvenim institucijama, povjerenstvima Vlade i predsjednika Republike, koji razmatraju djelatnost komunikacije, informiranja i medija.
- (2) Odbor obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Članak 111.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još šest članova imenuje se, i to: dva iz medija, dva iz znanosti i dva iz udruga.

Odbor za ravnopravnost spolova

Članak 112.

U djelokrugu Odbora za ravnopravnost spolova su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na poticanje i praćenje primjene načela ravnopravnosti spolova u zakonodavstvu Republike Hrvatske, a posebice:

- poticanje potpisivanja međunarodnih dokumenata o ravnopravnosti spolova i praćenje primjene tih dokumenata,
- sudjelovanje u izradi, provedbi i analizi ostvarenja Nacionalne politike za ostvarenje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj,
- suradnju i utvrđivanje mjera i aktivnosti za unapređivanje prava na ravnopravnost spolova,
- predlaganje programa mjera za uklanjanje diskriminacije po spolu,
- poticanje ravnomjerne spolne zastupljenosti u sastavu radnih tijela i izaslanstava Sabora,
- utvrđivanje prijedloga zakona i drugih akata o ravnopravnosti spolova,
- uvođenje načela ravnopravnosti spolova u obrazovanju, zdravstvu, javnom informiranju, socijalnoj politici, zapošljavanju, poduzetništvu, procesima odlučivanja, obiteljskim odnosima i drugo.

Članak 113.

Odbor za ravnopravnost spolova ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana imenuju se iz reda nevladinih udruga, znanstvenih i stručnih institucija koje se bave promicanjem ravnopravnosti spolova i zaštite ljudskih prava.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu

Članak 114.

U djelokrugu Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa Odbor ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području koje se odnosi na:

- pitanja ustrojstva, djelokruga i načina rada tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- osnivanje, ukidanje, spajanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te funkcioniranje predstavničkih i drugih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,

- financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- pravni položaj zaposlenih u upravnim tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 115.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još devet članova imenuje se na prijedlog predstavničkog tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, i to: jedan iz Zagreba, Osijeka, Splita i Rijeke, dva iz jedinica područne (regionalne) samouprave, dva iz jedinica lokalne samouprave-općine (jedan iz kontinentalnog, a jedan iz priobalnog dijela Republike Hrvatske) te jedan iz reda pravnika.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo

Članak 116.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo:

- predlaže Saboru odluku o prestanku mandata zastupniku, odluku o početku mirovanja mandata zastupnika, odluku o prestanku mirovanja mandata zastupnika, odluku o početku obnašanja zastupničke dužnosti zamjenika zastupnika, kao i odluku o prestanku obnašanja zastupničke dužnosti zamjenika zastupnika, predlaže Saboru donošenje odluke o imunitetu zastupnika, a kada Sabor ne zasjeda, odlučuje o imunitetu, s tim da odluku mora naknadno potvrditi Sabor,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom.

Članak 117.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo ima predsjednika, potpredsjednika i sedam članova.

DIO ŠESTI ODNOS SABORA I PREDSJEDNIKA REPUBLIKE

Članak 118.

(1) Prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike Saboru može uputiti jedna petina svih zastupnika Sabora.

(2) Prijedlog za pokretanje postupka iz stavka 1. ovoga članka zajedno sa činjeničnim opisom, pravnom naznakom i dokazima o povredi Ustava Republike Hrvatske koja se predsjedniku Republike stavlja na teret dostavlja se u pisanom obliku predsjedniku Sabora, uz vlastoručne potpise zastupnika, najkasnije 30 dana prije zakazane sjednice Sabora na kojoj će se o tome raspravljati.

(3) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka predsjednik Sabora dostavit će predsjedniku Republike.

(4) Predsjednik Republike ima se pravo očitovati u pisanom obliku o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga.

(5) Prije odlučivanja o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti predsjednika Republike, predsjednik Sabora uputit će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav akte iz stavka 2. ovoga članka radi davanja mišljenja Saboru o utemeljenosti prijedloga. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav svoje će mišljenje dati u roku od tri dana od dana primitka akata iz stavka 2. ovoga članka.

(6) Odluku o pokretanju postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike Sabor donosi dvotrećinskom većinom svih zastupnika u roku od 15 dana od dana očitovanja Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

DIO SEDMI ODNOS SABORA I VLADE

POGLAVLJE I. – PREDSTAVLJANJE VLADE SABORU

Članak 119.

(1) Mandatar, odmah nakon sastavljanja Vlade, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prihvaćanja mandata, dužan je program Vlade i Vladu u cjelini predstaviti Saboru i tražiti glasovanje o povjerenju.

(2) Mandatar, uz zahtjev za glasovanje o povjerenju, dostavlja program Vlade i životopise predloženih kandidata za članove Vlade.

(3) O programu Vlade i kandidatima za članove Vlade vodi se rasprava, nakon koje se glasuje o povjerenju Vladi u cjelini.

(4) Povjerenje Vladi je iskazano ako je za prijedlog glasovala većina svih zastupnika u Saboru.

(5) Vlada stupa na dužnost nakon što joj je iskazano povjerenje.

(6) Ako se naknadno imenuje pojedini član Vlade, rasprava o predloženom kandidatu provodi se u radnom tijelu Sabora u čijem su djelokrugu pitanja iz nadležnosti središnjeg tijela državne uprave čijim se čelnikom kandidat predlaže imenovati.

(7) Ako je utvrđena nadležnost dvaju ili više radnih tijela Sabora, rasprava se provodi na zajedničkoj sjednici tih radnih tijela.

(8) Iznimno, ako se naknadno imenuje pojedini član Vlade koji nije nadležan za određeno područje sukladno stavku 6. ovoga članka ili iz drugog razloga nije moguće utvrditi nadležnost pojedinog radnog tijela, rasprava se provodi u Odboru za Ustav, Poslovník i politički sustav.

(9) Tijekom rasprave iz stavaka 6., 7. i 8. ovoga članka predloženom kandidatu za člana Vlade mogu se postavljati pitanja na koja je kandidat dužan odgovoriti.

(10) Na sjednici Sabora glasuje se o povjerenju predloženom kandidatu za člana Vlade iz stavaka 6. i 8. ovoga članka, bez rasprave.

Članak 120.

(1) Nakon glasovanja o iskazivanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, predsjednik i članovi Vlade daju svečanu prisegu.

(2) Tekst svečane prisege utvrđuje se zakonom.

(3) Predsjednik izgovara tekst prisege i nakon toga proziva pojedinačno članove Vlade, a članovi Vlade daju prisegu tako što ustaju i izgovaraju: "Prisežem".

(4) Član Vlade, odnosno naknadno imenovani član koji nije bio nazočan na davanju svečane prisege, daje svečanu prisegu na sljedećoj sjednici Sabora.

Članak 121.

(1) Vlada određuje člana Vlade i zamjenika ministra, za svoje predstavnike u Saboru povodom rasprave o prijedlogu zakona i drugih akata.

(2) Predstavnik Vlade iz stavka 1. ovoga članka, nazočan na sjednicama Sabora i radnih tijela Sabora, sudjeluje u njihovu radu, iznosi stajališta Vlade, daje obavijesti i stručna objašnjenja, izjašnjava se o podnesenim amandmanima ako je za to ovlašten te obavještava Vladu o stajalištima i mišljenjima Sabora, odnosno radnih tijela.

(3) Ako na raspravi nije nazočan predstavnik Vlade iz stavka 1. ovoga članka, Sabor ili radno tijelo može, smatra li da je nazočnost predstavnika Vlade nužna, raspravu prekinuti ili odgoditi. O tome će Sabor, odnosno radno tijelo odlučiti bez rasprave.

(4) U raspravi u Saboru i radnim tijelima, osim predstavnika Vlade iz stavka 1. ovoga članka, mogu sudjelovati i drugi njezini članovi.

Članak 122.

(1) O sazvanim sjednicama predsjednik Sabora i predsjednici radnih tijela Sabora izvješćuju predsjednika Vlade. O sazvanim sjednicama Sabora i radnih tijela Sabora, na kojima će se razmatrati prijedlog akta ili drugi prijedlog što ga je podnijela Vlada, izvješćuju se i ovlašteni predstavnici Vlade.

(2) Zatražena mišljenja, stajališta i prijedloge Vlade, u slučajevima kada ona nije predlagatelj, Vlada je obvezna dostaviti Saboru te odrediti svog predstavnika.

POGLAVLJE II. – ODGOVORNOST VLADE SABORU

Članak 123.

(1) Vlada je obvezna, na zahtjev Sabora, izvijestiti Sabor o svom radu, o politici koju provodi, u cjelini ili u pojedinom području, o provedbi zakona i drugih propisa te o drugim pitanjima iz svog djelokruga.

(2) Vlada može i na vlastiti poticaj podnijeti Saboru izvješće o svom radu i o stanju u pojedinim područjima.

Članak 124.

- (1) Vlada je odgovorna Saboru za svoj rad i odluke koje donosi.
- (2) Predsjednik i članovi Vlade zajednički su odgovorni za odluke koje donosi Vlada, a osobno su odgovorni za svoje područje rada.

Članak 125.

- (1) Na prijedlog najmanje jedne petine ukupnog broja zastupnika u Saboru može se pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinu članu ili Vladi u cjelini.
- (2) Glasovanje o povjerenju Vladi može zahtijevati i njezin predsjednik.
- (3) Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinu članu ili Vladi u cjelini, uvrštava se odmah u dnevni red, bez odlučivanja.
- (4) Vlada je dužna očitovati se o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka najkasnije u roku od osam dana od dana uvrštavanja prijedloga u dnevni red.
- (5) Ne može se raspravljati i glasovati o povjerenju prije nego što protekne sedam dana od dana podnošenja prijedloga Saboru.
- (6) Sabor će o povjerenju raspravljati i glasovati najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga Saboru.
- (7) U raspravi o povjerenju predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini predsjednik Vlade može usmeno obrazložiti očitovanje Vlade o prijedlogu, a o prijedlogu za pokretanje pitanja povjerenja pojedinom članu Vlade može se očitovati taj član Vlade.
- (8) Predsjednik Vlade, odnosno član Vlade mogu prije završnog govora predlagatelja održati govor, a mogu se javljati i dobiti riječ tijekom rasprave radi davanja objašnjenja.
- (9) Odluka o nepovjerenju je donesena ako je za nju glasovala većina od ukupnog broja zastupnika u Saboru.

Članak 126.

- (1) Ako Sabor odbije prijedlog za izglasavanje nepovjerenja Vladi, odnosno pojedinom njezinu članu, zastupnici koji su ga postavili ne mogu ponovno podnijeti isti prijedlog prije isteka roka od šest mjeseci od dana podnošenja prijedloga.
- (2) Ako se izglasa nepovjerenje predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini, predsjednik Vlade i Vlada podnose ostavku.
- (3) Ako se izglasa nepovjerenje pojedinom članu Vlade, predsjednik Vlade može umjesto njega predložiti drugoga člana Saboru da mu izglasa povjerenje ili predsjednik Vlade i Vlada mogu podnijeti ostavku.

Članak 127.

- (1) Sabor, odnosno njegova radna tijela mogu tražiti izvješće i podatke od ministara i dužnosnika koji rukovode radom drugih tijela državne uprave, a oni su na postavljeni zahtjev obvezni:
 - izvijestiti o pitanjima i pojavama u djelokrugu ministarstva, odnosno drugog tijela državne uprave,
 - podnijeti izvješće o izvršavanju i provođenju zakona i drugih akata, odnosno zadaća za čije su izvršavanje odgovorni,
 - dostaviti podatke kojima raspolažu ili koje su u svom djelokrugu obvezni prikupljati i evidentirati te spise i drugo potrebno za rad Sabora ili radnog tijela,
 - odgovoriti na postavljena pitanja.
- (2) Sabor, osim izvješća i podataka iz stavka 1. ovoga članka, može od Vlade tražiti i provođenje određenih radnji koje su u njezinoj nadležnosti.

POGLAVLJE III. – GODIŠNJE IZVJEŠĆE VLADE

Članak 128.

- (1) Predsjednik Vlade jedanput godišnje, na početku drugog redovitog zasjedanja Sabora u skladu sa člankom 217. stavkom 1. ovoga Poslovnika, usmeno predstavlja Saboru godišnje izvješće Vlade, u kojem će izvijestiti Sabor o uočenim pojavama, problemima i stanju u društvu, kao i o aktivnostima Vlade.
- (2) Govor predsjednika Vlade o izvješću iz stavka 1. ovoga članka može trajati najdulje jedan sat. Na govor predsjednika Vlade nije dopuštena replika.

Članak 129.

- (1) O godišnjem izvješću iz članka 128. stavka 1. ovoga Poslovnika vodi se rasprava.
- (2) U raspravi mogu sudjelovati samo klubovi zastupnika. Predstavnik kluba zastupnika u raspravi može govoriti najdulje 20 minuta.
- (3) Nakon provedene rasprave predsjednik Vlade podnosi završno izlaganje koje može trajati najdulje 20 minuta.
- (4) U raspravi nije dopuštena replika.

Članak 130.

Na temelju godišnjeg izvješća iz članka 128. stavka 1. ovoga Poslovnika i provedene rasprave Sabor može donositi akte u skladu s ovim Poslovníkom kojima obvezuje Vladu na poduzimanje određenih radnji.

POGLAVLJE IV. – ZASTUPNIČKA PITANJA

ODJELJAK A – OPĆA ODREDBA

Članak 131.

- (1) Zastupnici mogu postavljati zastupnička pitanja Vladi i pojedinom članu Vlade o ostvarivanju njezinih ustavnih prava i dužnosti, a posebice o stanju u pojedinim područjima društvenog života te o provođenju zakona i drugih akata Sabora, odnosno o radu ministarstava i drugih tijela državne uprave te pravnih osoba s javnim ovlastima.
- (2) Zastupnička pitanja mogu se postavljati usmeno i u pisanom obliku. Zastupnik je dužan navesti komu postavlja zastupničko pitanje.

ODJELJAK B – USMENA ZASTUPNIČKA PITANJA

Članak 132.

- (1) *Usmena pitanja Vladi, odnosno pojedinom članu Vlade zastupnici mogu postavljati na sjednicama za vrijeme Aktualnog prijepodneva.*
- (2) *Aktualno prijepodne održava se na početku svake sjednice Sabora prije prelaska na prvu točku dnevnog reda. Tijekom Aktualnog prijepodneva zastupnici organizirani u klubove zastupnika mogu postaviti ukupno 40 pitanja, a nezavisni zastupnici koji nisu izabrani na listi političke stranke, zastupnici nacionalnih manjina koji nisu organizirani u klub zastupnika te po jedan zastupnik političkih stranaka koji nemaju klub zastupnika mogu postaviti pitanje na svakoj drugoj sjednici.*
- (3) *Broj pitanja koja mogu postaviti zastupnici pojedinog kluba zastupnika određuje se razmjerno broju članova pojedinog kluba u odnosu na ukupan broj zastupnika tako da se broj članova pojedinog kluba podijeli sa četiri, s tim da se pri izračunu rezultat 0,50 i više korigira na više.*
- (4) *Zastupnik može postaviti jedno pitanje. Ono mora biti formulirano kratko i jasno i u pravilu takvo da se na njega može odgovoriti odmah i bez pripreme.*
- (5) *Postavljanje pitanja ne može trajati dulje od dvije minute.*
- (6) *Nakon odgovora na pitanje zastupnik može izraziti zadovoljstvo ili nezadovoljstvo odgovorom na zastupničko pitanje iznašanjem razloga u trajanju do dvije minute.*
- (7) *Ako je nezadovoljan odgovorom, zastupnik može zatražiti da mu Vlada, odnosno ministar dostavi odgovor u pisanom obliku.*
- (8) *Tijekom Aktualnog prijepodneva zastupnik ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na navod iznesen u zastupničkom pitanju drugog zastupnika ili koji je u odgovoru na zastupničko pitanje iznio predsjednik ili član Vlade.*

Članak 133.

- (1) *Zastupnici postavljanje usmenih zastupničkih pitanja najavljuju u pisanom obliku najkasnije 24 sata prije početka sjednice Sabora.*
- (2) *Najave iz stavka 1. ovoga članka ubacuju se u kutiju u Tajništvu Sabora, a obvezno sadrže ime i prezime zastupnika koji želi postaviti zastupničko pitanje, naznaku komu se pitanje postavlja te naznaku područja na koje se pitanje odnosi.*

Članak 134.

(1) *Predsjednik Sabora dužan je organizirati provođenje ždrijebanja kojim se utvrđuje redoslijed za postavljanje usmenih zastupničkih pitanja odmah nakon isteka roka iz članka 133. stavka 1. ovoga Poslovnika.*

(2) *Ždrijebanje se provodi javno.*

(3) *Ždrijebanje se provodi tako da tajnik sjednice Sabora izvlači najave iz članka 133. ovoga Poslovnika iz kutije.*

(4) *Prema redoslijedu izvučenih najava iz članka 133. ovoga Poslovnika sastavlja se lista kojom se utvrđuje redoslijed zastupnika koji postavljaju usmena zastupnička pitanja.*

(5) *Pitanja nezavisnih zastupnika koji nisu izabrani na listi političke stranke i zastupnika nacionalnih manjina te po jednog zastupnika političke stranke koja nema klub zastupnika stavljaju se na prvo i svako daljnje mjesto na listi čiji je redni broj djeljiv s brojem pet, a prema redoslijedu kojim su izvučena u odnosu na ostala pitanja.*

(6) *Nakon ždrijebanja lista s preslikom najava iz članka 133. ovoga Poslovnika dostavlja se predsjedniku Vlade.*

Članak 135.

Klubovi zastupnika, zbog važnosti pojedinih pitanja, ovlaštene su promijeniti područje i redoslijed za najviše tri pitanja koja su najavili članovi tog kluba, o čemu su dužni izvijestiti predsjednika Sabora i predsjednika Vlade najkasnije jedan sat prije početka sjednice Sabora.

Članak 136.

(1) Na pitanja postavljena Vladi odgovara predsjednik ili član Vlade. Na pitanja postavljena pojedinom članu Vlade odgovara taj član Vlade, a odgovor može dopuniti predsjednik Vlade. Ako član Vlade kojemu je pitanje postavljeno nije nazočan, na pitanje odgovara predsjednik ili jedan od potpredsjednika Vlade.

(2) Predsjednik Vlade dužan je osigurati nazočnost najmanje polovine članova Vlade na sjednici Sabora u vrijeme određeno za postavljanje zastupničkih pitanja.

Članak 137.

(1) Član Vlade kojemu je pitanje postavljeno dužan je odmah odgovoriti na postavljeno pitanje ili navesti razloge zbog kojih ne može odgovoriti.

(2) Odgovor na postavljeno pitanje može trajati do četiri minute.

(3) Ako zastupnik ne dobije odmah odgovor na postavljeno pitanje ili ako zatraži odgovor u pisanom obliku, Vlada, odnosno pojedini član Vlade dužni su mu odgovoriti u roku od 30 dana od dana postavljanja pitanja.

(4) Ako Vlada, odnosno član Vlade ne može odgovoriti u roku iz stavka 3. ovoga članka, dužni su putem predsjednika Sabora izvijestiti zastupnika o razlozima zbog kojih to ne mogu učiniti i vremenu kada će dostaviti odgovor.

(5) Na dostavu odgovora iz stavka 3. ovoga članka na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članka 143. i 144. ovoga Poslovnika.

Članak 138.

Član Vlade kojemu je postavljeno zastupničko pitanje može odbiti dati odgovor na postavljeno pitanje ako se to pitanje ne odnosi na njegov rad ili na poslove iz njegova djelokruga.

Članak 139.

Ako je odgovor povjerljive naravi, član Vlade može predložiti da odgovori neposredno zastupniku ili na zatvorenoj sjednici radnog tijela u čijem je djelokrugu to pitanje.

ODJELJAK C – ZASTUPNIČKA PITANJA U PISANOM OBLIKU

Članak 140.

Zastupnici mogu, putem predsjednika Sabora, postavljati zastupnička pitanja u pisanom obliku, a nakon dobivenog odgovora i dopunska zastupnička pitanja.

Članak 141.

- (1) Zastupničko pitanje mora biti postavljeno u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.
- (2) Ako postavljeno pitanje nije u skladu s odredbama ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora će pozvati zastupnika da svoje pitanje uskladi s odredbama ovoga Poslovnika.
- (3) Ako zastupnik ne uskladi svoje pitanje s odredbama ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora neće to pitanje dostaviti Vladi, odnosno članu Vlade i o tome će izvijestiti zastupnika.

Članak 142.

- (1) Odgovor u pisanom obliku na pitanje postavljeno u pisanom obliku daje se u roku od 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno Vladi, odnosno pojedinom članu Vlade kome je postavljeno.
- (2) Ako Vlada, odnosno član Vlade ne može odgovoriti u roku iz stavka 1. ovoga članka, dužni su putem predsjednika Sabora izvijestiti zastupnika o razlozima zbog kojih to ne mogu učiniti i vremenu kada će dostaviti odgovor.

Članak 143.

- (1) Vlada, odnosno ministar dostavlja odgovor u pisanom obliku zastupniku na zastupničko pitanje putem predsjednika Sabora.
- (2) Predsjednik Sabora dostavlja odgovor u pisanom obliku svim zastupnicima, osim u slučaju iz članka 139. ovoga Poslovnika.

Članak 144.

Ako Vlada ili član Vlade ne odgovore na zastupničko pitanje u skladu sa člankom 143. ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora će nakon isteka vremena određenog za postavljanje zastupničkih pitanja izvijestiti zastupnike o pitanjima na koja Vlada ili pojedini član Vlade nisu dostavili odgovor u propisanom roku i zahtijevati da se u roku od osam dana dostavi odgovor.

POGLAVLJE V. – INTERPELACIJA

Članak 145.

- (1) Interpelacijom se na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike.
- (2) Interpelacija se može podnijeti i kada zastupnik nije zadovoljan ni naknadnim dopunskim pisanim odgovorom Vlade ili člana Vlade na postavljeno pitanje, a pitanje i odgovor ukazuju da postoje osobito opravdani razlozi da se o njima otvori rasprava u Saboru.
- (3) Interpelacija se podnosi u pisanom obliku. U njoj mora biti jasno postavljeno i obrazloženo pitanje koje treba razmatrati te zaključci koje se predlaže donijeti. Interpelaciju potpisuju svi zastupnici koji su je pokrenuli.
- (4) Interpelaciju predsjedniku Sabora može podnijeti najmanje desetina zastupnika.

Članak 146.

Valjano podnesenu interpelaciju predsjednik Sabora dostavlja predsjedniku Vlade i zastupnicima u roku od 15 dana od dana primitka interpelacije.

Članak 147.

- (1) Vlada je obvezna, povodom interpelacije, dostaviti predsjedniku Sabora, najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka interpelacije, izvješće s mišljenjima i stajalištima povodom interpelacije.
- (2) Predsjednik Sabora dostavlja izvješće zastupnicima u roku od 15 dana od dana primitka izvješća.

Članak 148.

- (1) Interpelacija se uvrštava u dnevni red sjednice Sabora po dostavljenom izvješću Vlade.
- (2) Ako Vlada ne podnese izvješće u roku iz članka 147. stavka 1. ovoga Poslovnika, interpelacija se uvrštava u dnevni red nakon isteka tog roka.

Članak 149.

- (1) Zastupnici koji su podnijeli interpelaciju mogu izabrati svog predstavnika koji ima pravo na sjednici Sabora obrazložiti interpelaciju. Predsjednik Vlade, kada je interpelacija pokrenuta o radu Vlade u

cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade, odnosno pojedini ministar, kada se interpelacija odnosi na rad ministarstva, imaju pravo na sjednici usmeno obrazložiti izvješće Vlade povodom interpelacije.

(2) Nakon toga Sabor provodi raspravu.

Članak 150.

Raspravu o interpelaciji Sabor završava utvrđivanjem stajališta o pitanju koje je pokrenuto interpelacijom i zaključcima postavljenim u interpelaciji. Nakon utvrđivanja stajališta o interpelaciji Sabor može postaviti pitanje odgovornosti Vlade ili pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinu članu ili Vladi u cjelini.

Članak 151.

(1) Zastupnici koji su pokrenuli interpelaciju mogu je povući do zaključenja rasprave.

(2) Ako je interpelacija odbijena na sjednici Sabora ili je povučena, o istoj temi ne može se ponovno podnijeti interpelacija prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada je Sabor odbio interpelaciju, odnosno od dana kada je povučena.

DIO OSMI EUROPSKI POSLOVI

POGLAVLJE I. – PRETHODNA RASPRAVA I RADNI PROGRAM

Osnovna odredba

Članak 152.

(1) Odbor za europske poslove na temelju radnog programa Europske komisije i programa predsjedništava Vijeća Europske unije provodi prethodnu raspravu o djelovanju Sabora u europskim poslovima na sjednici na koju se pozivaju predsjednik Sabora, predsjednici radnih tijela i predsjednici klubova zastupnika.

(2) Radna tijela Sabora razmatraju popis prijedloga zakonodavnih akata Europske unije koji dostavlja Vlada i o prijedlozima zakonodavnih akata Europske unije iz svog djelokruga obavještavaju Odbor za europske poslove radi donošenja Radnog programa.

(3) Nakon primitka prijedloga matičnog radnog tijela Odbor donosi Radni program.

(4) Radni program iz stavka 3. ovoga članka Odbor za europske poslove dostavlja predsjedniku Sabora.

(5) Na temelju informacija koje Vlada dostavlja o drugim dokumentima Europske unije o kojima se predviđa rasprava u institucijama Europske unije radna tijela Sabora mogu Odboru za europske poslove predložiti dopunu Radnog programa.

(6) Osim u slučaju iz stavka 5. ovoga članka, Odbor za europske poslove može i na vlastiti poticaj dopuniti Radni program koji dostavlja predsjedniku Sabora.

(7) Predsjednik Sabora Radni program i dopunu Radnog programa dostavlja Vladi.

Dostava stajališta Republike Hrvatske

Članak 153.

(1) Predsjednik Sabora, nakon primitka, stajalište Republike Hrvatske o dokumentu Europske unije iz Radnog programa dostavlja Odboru za europske poslove.

(2) Stajalište Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije iz područja Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije iz Radnog programa, predsjednik Sabora, nakon primitka, dostavlja Odboru za vanjsku politiku.

Zaključak Odbora za europske poslove

Članak 154.

(1) Odbor za europske poslove, odmah nakon primitka, stajalište Republike Hrvatske o dokumentu Europske unije iz Radnog programa prosljeđuje matičnom radnom tijelu Sabora.

(2) Vodeći računa o rokovima usvajanja dokumenta Europske unije u institucijama Europske unije, Odbor za europske poslove može radnom tijelu iz stavka 1. ovoga članka odrediti rok za donošenje mišljenja.

(3) Odbor za europske poslove provodi raspravu o dokumentu Europske unije i stajalištu Republike Hrvatske o dokumentu Europske unije uzimajući u obzir mišljenje radnog tijela iz stavka 1. ovoga članka. Nakon provedene rasprave Odbor za europske poslove može donijeti zaključak o stajalištu Republike Hrvatske koji dostavlja predsjedniku Sabora.

(4) Ako radno tijelo Sabora iz stavka 1. ovoga članka ne donese mišljenje u određenom roku, Odbor za europske poslove može samostalno donijeti zaključak o stajalištu Republike Hrvatske.

Zaključak Odbora za vanjsku politiku

Članak 155.

(1) Odbor za vanjsku politiku, odmah nakon primitka, prosljeđuje stajalište Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije iz područja Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije iz Radnog programa matičnom radnom tijelu Sabora.

(2) Nakon provedene rasprave o dokumentu Europske unije i stajalištu Republike Hrvatske iz stavka 1. ovoga članka, Odbor za vanjsku politiku može donijeti zaključak o stajalištu Republike Hrvatske, koji dostavlja predsjedniku Sabora.

(3) Na rad Odbora za vanjsku politiku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 154. ovoga Poslovnika.

Označivanje dokumenata Europske unije

Članak 156.

(1) Dokument Europske unije iz Radnog programa u gornjem desnom kutu naslovne stranice sadrži oznaku: "D.E.U. br. ...".

(2) Svaki dokument Europske unije dobiva idući redni broj na kraju oznake iz stavka 1. ovoga članka, a tu oznaku mora sadržavati svaki drugi pisani materijal (stajalište Republike Hrvatske, izvješća, mišljenja, zaključci i dr.) koji se odnosi na dokument Europske unije iz Radnog programa, sve do donošenja dokumenta Europske unije u institucijama Europske unije.

(3) Redni brojevi iz stavka 2. ovoga članka počinju od broja: "1." i nastavljaju se u nizu za jednu godinu u skladu s Radnim programom.

POGLAVLJE II. – RAZMATRANJE IZVJEŠĆA I NAČELO SUPSIDIJARNOSTI

Razmatranje izvješća Vlade o održanim sastancima Vijeća Europske unije

Članak 157.

(1) Predsjednik Odbora za europske poslove saziva sjednicu Odbora na kojoj će se raspravljati o izvješću Vlade o održanom sastanku Vijeća Europske unije i pripremama za sljedeći sastanak Vijeća Europske unije odmah nakon primitka izvješća.

(2) Nakon provedene rasprave o izvješću iz stavka 1. ovog članka Odbor za europske poslove može donijeti zaključak koji dostavlja predsjedniku Sabora.

(3) O izvješću iz stavka 1. ovoga članka Odbor može održati zajedničku sjednicu s matičnim radnim tijelom.

Provjera poštovanja načela supsidijarnosti

Članak 158.

(1) Pravo predlaganja pokretanja postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti u prijedlozima zakonodavnih akata Europske unije ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radno tijelo Sabora i Vlada.

(2) Prijedlog za pokretanjem postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti podnosi se predsjedniku Sabora u roku od dva tjedna od dana podnošenja prijedloga zakonodavnog akta od strane institucija Europske unije.

(3) Predsjednik Sabora prijedlog za pokretanjem postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti dostavlja Odboru za europske poslove koji provodi postupak provjere u roku od sedam tjedana od dana podnošenja prijedloga zakonodavnog akta od strane institucija Europske unije.

(4) Odbor za europske poslove može na vlastitu inicijativu pokrenuti postupak provjere načela supsidijarnosti i nakon isteka roka od dva tjedna od dana podnošenja prijedloga zakonodavnog akta od strane institucija Europske unije, o čemu obavještava predsjednika Sabora.

(5) Ako Odbor za europske poslove utvrdi da prijedlog zakonodavnog akta Europske unije nije u skladu s načelom supsidijarnosti, o tome donosi obrazloženo mišljenje koje dostavlja predsjedniku Sabora.

(6) Predsjednik Sabora obrazloženo mišljenje iz stavka 5. ovoga članka dostavlja Vladi, predsjedniku Europskoga parlamenta i predsjedniku Europske komisije te predsjedajućem Vijeća Europske unije.

(7) Danom podnošenja prijedloga zakonodavnog akta od strane institucija Europske unije smatra se datum dostave prijedloga zakonodavnog akta Europske unije nacionalnim parlamentima država članica Europske unije na službenim jezicima Europske unije.

(8) Na postupak provjere načela supsidijarnosti u zakonodavnim aktima Europske unije odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga članka.

DIO DEVETI AKTI SABORA

POGLAVLJE I. – OSNOVNE ODREDBE

Članak 159.

Sabor, na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovníkom, donosi Ustav, ustavne zakone, zakonike, zakone, državni proračun, odluke, deklaracije, rezolucije, povelje, preporuke i zaključke te daje vjerodostojna tumačenja pojedinih odredaba zakona.

Članak 160.

Sabor može odlukom, poveljom, zahvalnicom ili drugim aktom domaćem ili stranom državljaninu ili organizaciji odati priznanje za njihov rad koji je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku. Prijedlog priznanja Sabora podnosi predsjednik Sabora.

Članak 161.

(1) Odlukom, kao aktom ostvarivanja prava Sabora, odlučuje se o izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu, o imenovanju u određena tijela, o potvrdi akata drugih tijela i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti ili o davanju suglasnosti na takve akte, odnosno njihova potvrđivanja, kad je to određeno zakonom te se provode druga Ustavom Republike Hrvatske i zakonom utvrđena prava.

(2) Odluka se donosi kao akt uređivanja unutarnjeg ustrojstva, načina rada i odnosa u Saboru.

Članak 162.

Akti kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo, način rada i odnosi u Saboru, odnosno propisuju jedinstvena metodološko-nomotehnička pravila za izradu akata donose se u obliku odluke, poslovnika, pravila ili pravilnika.

Članak 163.

Deklaracijom se izražava opće stajalište Sabora o pitanjima unutarnje ili vanjske politike te o drugim bitnim pitanjima od važnosti za Republiku Hrvatsku.

Članak 164.

(1) Rezolucijom Sabor ukazuje na stanje i probleme u određenom području i na mjere koje bi trebalo provoditi u tom području.

(2) Preporukom se ukazuje na podnesene predstavke i pritužbe o nepravilnostima u radu pravnih osoba koje imaju javne ovlasti s prijedlogom za njihovo razrješenje.

Članak 165.

(1) Zaključcima Sabor prihvaća prijedloge i donosi zakone i druge akte te utvrđuje stajališta o određenim događajima i pojavama.

(2) Na osnovi ocjene stanja u pojedinom području zaključcima se mogu zauzimati stajališta, izražavati mišljenja ili utvrđivati obveze Vlade, ministarstava i drugih tijela državne uprave.

Članak 166.

(1) Radna tijela Sabora mogu, u okviru svojega djelokruga, donositi zaključke o svojem radu i o radu Stručne službe Sabora, kojima zauzimaju stajališta, izražavaju mišljenja i daju prijedloge i primjedbe.

(2) Radna tijela Sabora donose i druge akte u okviru ovlaštenja utvrđenih ovim Poslovníkom, zakonom i drugim propisom.

Članak 167.

- (1) Tekst zakona i druge akte Sabora potpisuje predsjednik Sabora.
- (2) Zaključke i druge akte koje donose radna tijela Sabora potpisuje predsjednik toga radnog tijela.

Članak 168.

- (1) Na izvornike zakona i drugih propisa i općih akata Sabora stavlja se pečat Sabora.
- (2) Pod izvornikom zakona, odnosno drugog propisa i općeg akta Sabora, smatra se onaj tekst zakona, odnosno drugog propisa i općeg akta, koji je donesen na sjednici Sabora.
- (3) Izvornici akata Sabora čuvaju se u Saboru.
- (4) O izradi izvornika akata Sabora, o stavljanju pečata na izvornike tih akata, o čuvanju izvornika i o njihovoj evidenciji brine se tajnik Sabora.

Članak 169.

- (1) Ustav, zakoni i drugi propisi te akti Sabora, vjerodostojno tumačenje zakona, odluke o izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu dužnosnika koje bira ili imenuje Sabor, odluka o obrascu zastupničke iskaznice, deklaracije i rezolucije objavljuju se u "Narodnim novinama" i u glasilu Sabora.
- (2) Zaključci kojima se zauzimaju stajališta, izražavaju mišljenja i utvrđuju obveze Vlade, ministarstava i drugih tijela državne uprave glede provedbe zakona, objavljuju se u glasilu Sabora, a prema odluci Sabora i u "Narodnim novinama". Ostali zaključci dostavljaju se onima na koje se odnose.
- (3) Akt o potvrđivanju međunarodnog ugovora s tekstom ugovora objavljuje se u "Narodnim novinama" i u glasilu Sabora.
- (4) O objavljivanju akata Sabora brine se tajnik Sabora.
- (5) Tajnik Sabora daje, na osnovi izvornika akta Sabora, ispravke pogrešaka u objavljenom tekstu toga akta.

Članak 170.

- (1) Ako predsjednik Sabora ustanovi da podneseni prijedlog akta Saboru ili drugi prijedlog nije sastavljen u skladu s odredbama ovoga Poslovnika, zatražit će od predlagatelja da u određenom roku postupi i uskladi prijedlog akta s odredbama ovoga Poslovnika.
- (2) Za vrijeme dok predlagatelj ne otkloni nedostatke, ne teku rokovi za razmatranje akata utvrđeni ovim Poslovníkom, a ako nedostaci ne budu otklonjeni u roku od 15 dana od poziva da se prijedlog akta ili drugi prijedlog uskladi, smatrat će se da akt ili drugi prijedlog nije podnesen Saboru.

POGLAVLJE II. – POSTUPAK DONOŠENJA AKATA SABORA

ODJELJAK A – REDOVNI POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA

Pododjeljak 1. – Pokretanje postupka

Opća odredba

Članak 171.

Postupak donošenja zakona pokreće se podnošenjem prijedloga zakona predsjedniku Sabora.

Ovlašteni predlagatelj zakona

Članak 172.

- (1) Pravo predlaganja zakona ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora te Vlada.
- (2) Pravo predlaganja drugih akata imaju predlagatelji iz stavka 1. ovoga članka, osim ako je Ustavom Republike Hrvatske, ovim Poslovníkom ili zakonom propisano da pojedini prijedlog mogu podnijeti samo određena tijela ili određeni broj zastupnika.

Prethodna rasprava

Članak 173.

- (1) Sabor može posebnim zaključkom odrediti da se u radnim tijelima provede, na osnovi ocjene stanja u pojedinim područjima te izloženih teza o mogućim normativnim rješenjima, a uz potrebna

obrazloženja, prethodna rasprava o razlozima za donošenje zakona i o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom.

(2) Prijedlog za provođenje prethodne rasprave može podnijeti ovlašteni predlagatelj zakona iz članka 172. ovoga Poslovnika.

(3) Prethodna se rasprava može provesti i na sjednici Sabora.

(4) Nakon provedene prethodne rasprave sva stajališta, mišljenja i prijedlozi dostavljaju se predlagatelju koji je obavezan pri izradi prijedloga zakona uzeti ih u obzir te posebno obrazložiti one koje nije mogao prihvatiti.

Sadržaj prijedloga zakona

Članak 174.

(1) Prijedlog zakona sadrži:

- ustavnu osnovu donošenja zakona,
- ocjenu stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći,
- ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona,
- tekst prijedloga zakona, s obrazloženjem,
- tekst odredbi važećeg zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju, ako se predlaže izmjena ili dopuna zakona.

(2) Predlagatelj zakona obavezan je izvijestiti predsjednika Sabora tko će u radnim tijelima i Saboru davati obavijesti i objašnjenja, odnosno potrebna obrazloženja o podnesenom prijedlogu zakona.

(3) Uz prijedlog zakona predlagatelj može dostaviti i odgovarajuću dokumentaciju, posebice stručna mišljenja, prihvaćene međunarodne ugovore i druge akte kojima obrazlaže svoj prijedlog.

(4) Uz prijedlog zakona predlagatelj će dostaviti i izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću.

(5) Tekst prijedloga zakona mora biti izrađen u skladu s jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima za izradu akata koja donosi Sabor.

(6) Predlagatelji zakona dužni su dostaviti prijedlog zakona jezično pregledan, odnosno ispravljen.

(7) Kad su predlagatelji zakona zastupnici, radna tijela ili klubovi zastupnika, njihov prijedlog jezično će pregledati, odnosno ispraviti Stručna služba Sabora za vrijeme trajanja postupka donošenja zakona.

Oblik prijedloga zakona

Članak 175.

(1) Tekst prijedloga zakona sadrži rješenja u obliku pravnih odredbi.

(2) Pojedina se rješenja mogu predložiti alternativno, s potrebnim obrazloženjima svake od predloženih alternativa.

(3) U obrazloženju prijedloga zakona daje se objašnjenje pojedinih odredbi koje sadrži prijedlog zakona.

Povratno djelovanje odredbi

Članak 176.

Kad se prijedlogom zakona određuje da pojedine njegove odredbe imaju povratno djelovanje, predlagatelj zakona dužan je obrazložiti posebno opravdane razloge koji to nalažu.

Označivanje prijedloga zakona

Članak 177.

(1) Prijedlog zakona u gornjem desnom kutu naslovne stranice obvezatno sadrži oznaku: “P.Z. br ...”, a zakon koji se usklađuje s propisima Europske unije oznaku: “P.Z.E. br...”.

(2) Svaki prijedlog zakona dobiva idući redni broj na kraju oznake iz stavka 1. ovoga članka, a tu oznaku mora sadržavati svaki drugi pisani materijal (izvješća, mišljenja, amandmani, konačni prijedlog zakona i drugo) koji se odnosi na prijedlog određenog zakona, sve do donošenja zakona.

(3) Redni brojevi iz stavka 2. ovoga članka počinju od broja: “1.” i nastavljaju se u nizu za jedan saziv Sabora.

Zaprimanje i upućivanje prijedloga zakona

Članak 178.

Predsjednik Sabora dostavlja primljeni prijedlog zakona predsjednicima svih radnih tijela, svim zastupnicima, a i predsjedniku Vlade kada Vlada nije predlagatelj.

Razmatranje prijedloga u radnim tijelima

Članak 179.

(1) Prije rasprave o prijedlogu zakona na sjednici Sabora predsjednik matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo dužni su prijedlog zakona uvrstiti u dnevni red sjednice radnog tijela i provesti raspravu.

(2) Osim tijela iz stavka 1. ovoga članka, i druga radna tijela mogu razmatrati prijedlog zakona.

(3) Radna tijela izjašnjavaju se o svim elementima prijedloga zakona, a Odbor za zakonodavstvo posebno i o ustavnim osnovama zakona.

Izvješće radnog tijela

Članak 180.

(1) Kad razmotri prijedlog zakona, radno tijelo podnosi svoje izvješće Saboru s mišljenjem, stajalištem, primjedbama i prijedlozima utvrđenim u raspravi.

(2) Matično radno tijelo može razmotriti mišljenje, stajalište, primjedbe i prijedloge koje su mu dostavila druga radna tijela koja su razmatrala prijedlog, odnosno od drugih radnih tijela može zatražiti dostavljanje istih. U izvješću, koje matično radno tijelo podnosi Saboru, izražava i svoje stajalište o mišljenju, stajalištu, primjedbama i prijedlozima tih radnih tijela, ako ih je zaprimilo prije zaključenja rasprave o prijedlogu zakona.

Dostava izvješća radnih tijela

Članak 181.

Predsjednik Sabora zaprimljena izvješća radnih tijela dostavlja predlagatelju zakona i zastupnicima.

Određivanje izvjestitelja radnog tijela

Članak 182.

Radno tijelo, kad razmotri prijedlog zakona, određuje izvjestitelja koji će na sjednici Sabora izlagati mišljenje, stajališta, primjedbe te obrazlagati prijedloge tog tijela.

Pododjeljak 2. – Prvo čitanje zakona

Opća odredba

Članak 183.

(1) Prvo čitanje zakona je prvi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora.

(2) Prvo čitanje zakona obuhvaća uvodno izlaganje predlagatelja, opću raspravu o prijedlogu zakona, raspravu o pojedinostima koja uključuje i raspravu o tekstu prijedloga zakona, raspravu o stajalištima radnih tijela koja su razmatrala prijedlog te donošenje zaključka o potrebi donošenja zakona.

Početak prvog čitanja zakona

Članak 184.

(1) Prvo čitanje zakona započinje uvodnim izlaganjem predlagatelja zakona, odnosno predstavnika koje on odredi na početku rasprave. Predlagatelj zakona, odnosno predstavnik kojeg on odredi, osim uvodnog izlaganja ima pravo davati objašnjenja, iznositi mišljenja i izjašnjavati se o iznesenim mišljenjima, stajalištima, primjedbama i prijedlozima tijekom cijele rasprave u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

(2) Predstavnik Vlade može zatražiti riječ tijekom cijele rasprave u Saboru i kada prijedlog zakona nije podnijela Vlada.

(3) Predlagatelj zakona može povući prijedlog zakona do zaključenja rasprave.

Izvjestitelj radnog tijela

Članak 185.

Izvjestitelj radnog tijela koje je razmotrilo prijedlog zakona može iznijeti mišljenja, stajališta, primjedbe i prijedloge koje je zauzelo radno tijelo.

Opća rasprava i rasprava o pojedinostima
Članak 186.

Na sjednici Sabora vodi se o prijedlogu zakona, u pravilu objedinjeno, opća rasprava i rasprava o pojedinostima.

Provođenje opće rasprave i rasprave o pojedinostima
Članak 187.

(1) Opća rasprava o prijedlogu zakona vodi se tako da zastupnici iznose svoja mišljenja o potrebi donošenja zakona, o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom, o ustavnoj ovlasti da se predloženi odnosi urede zakonom i o opsegu i načinu zakonskog uređivanja tih odnosa.

(2) Rasprava o pojedinostima vodi se o tekstu prijedloga zakona i o pojedinim odredbama.

(3) Ako zastupnici ocijene da nije potrebno donijeti zakon, prijedlog zakona odbit će se zaključkom koji mora biti obrazložen i dostavljen predlagatelju.

(4) Prijedlog zakona koji je odbijen na sjednici ne može biti ponovno uvršten u dnevni red sjednice prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada ga je odbio Sabor.

(5) Nakon završene rasprave zaključkom kojim se prihvaća prijedlog zakona utvrđuju se mišljenja, stajališta, primjedbe i prijedlozi u vezi s prijedlogom zakona i upućuju se predlagatelju radi pripreme konačnog prijedloga zakona.

(6) Zaključkom o prihvaćanju prijedloga zakona Sabor može odrediti da je predlagatelj zakona, umjesto prijedloga za donošenje izmjena i dopuna važećeg zakona, obvezan izraditi konačni prijedlog zakona koji će u cijelosti urediti određeno područje.

(7) Prije podnošenja konačnog prijedloga zakona ili konačnog prijedloga zakona iz stavka 6. ovoga članka, Sabor može odrediti da je predlagatelj zakona obvezan pribaviti mišljenje pojedinih tijela ili pravnih osoba koje imaju javne ovlasti o pitanjima na koja se odnosi predloženi zakon.

Zaključak Sabora
Članak 188.

(1) Na osnovi zaključka Sabora o prihvaćanju prijedloga zakona predlagatelj, odnosno drugo tijelo ako je to odredio Sabor i s tim se suglasio predlagatelj izradit će konačni prijedlog zakona, odnosno konačni prijedlog zakona iz članka 187. stavka 6. ovoga Poslovnika.

(2) U suglasnosti s predlagateljem zakona može se odrediti da konačni prijedlog zakona, odnosno konačni prijedlog zakona iz članka 187. stavka 6. ovoga Poslovnika izradi radno tijelo Sabora ili Vlada i tada se oni smatraju predlagateljem zakona, a prijašnji predlagatelj gubi položaj predlagatelja.

Pododjeljak 3. – Drugo čitanje zakona

Opća odredba
Članak 189.

(1) Drugo čitanje zakona je drugi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora.

(2) Drugo čitanje zakona obuhvaća uvodno izlaganje predlagatelja, opću raspravu o prijedlogu zakona, raspravu o pojedinostima koja uključuje i raspravu o tekstu konačnog prijedloga zakona, raspravu o stajalištima radnih tijela koja su razmatrala konačni prijedlog zakona, raspravu o podnesenim amandmanima, odlučivanje o amandmanima i donošenje zakona.

Konačni prijedlog zakona
Članak 190.

(1) Konačni prijedlog zakona predlagatelj je dužan podnijeti u roku od šest mjeseci od dana prihvaćanja prijedloga zakona.

(2) Ako predlagatelj zakona ne podnese konačni prijedlog zakona u roku iz stavka 1. ovoga članka, smatrat će se da je postupak donošenja zakona obustavljen.

Oblik konačnog prijedloga zakona
Članak 191.

(1) Konačni prijedlog zakona podnosi se u obliku u kojem se donosi zakon.

(2) Obrazloženje konačnog prijedloga zakona obuhvaća razloge zbog kojih se zakon donosi, pitanja koja se njime rješavaju, objašnjenje odredbi predloženog zakona, podatke o financijskim sredstvima potrebnim za provođenje zakona i o načinu osiguranja tih sredstava te druge okolnosti od važnosti za pitanja koja se uređuju zakonom.

(3) Predlagatelj zakona dužan je u obrazloženju konačnog prijedloga zakona navesti razlike između rješenja koja predlaže u odnosu na rješenja iz prijedloga zakona, razloge zbog kojih su te razlike nastale te prijedloge, primjedbe i mišljenja koji su bili dani na prijedlog zakona, a koje predlagatelj nije prihvatio, uz navođenje razloga zbog kojih ih nije prihvatio.

Primjena odredbi ovoga Poslovnika Članak 192.

Na podnošenje, upućivanje i razmatranje u radnim tijelima konačnog prijedloga zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na prijedlog zakona.

Povratno djelovanje pojedinih odredbi zakona Članak 193.

Ako se konačnim prijedlogom zakona predviđa da će pojedine njegove odredbe imati povratno djelovanje, na osnovi posebnog obrazloženja predlagatelja zakona i izvješća matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo, posebno će se ocijeniti i zaključkom utvrditi da za povratno djelovanje pojedinih odredbi zakona postoje posebno opravdani razlozi. Bez toga se ne može pristupiti odlučivanju o povratnom djelovanju pojedinih odredbi zakona.

Primjena odredbi ovoga Poslovnika na raspravu o konačnom prijedlogu Članak 194.

Kada se raspravlja o konačnom prijedlogu zakona, na odredbe o prijedlogu zakona u raspravi u drugom čitanju, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o prijedlogu zakona o raspravi u prvom čitanju.

Rasprava o konačnom prijedlogu zakona Članak 195.

(1) U tijeku rasprave o tekstu konačnog prijedloga zakona raspravlja se o konačnom prijedlogu po dijelovima ili člancima te o podnesenim amandmanima.

(2) Nakon rasprave iz stavka 1. ovoga članka odlučuje se o podnesenim amandmanima.

(3) Predlagatelj zakona izjašnjava se o svakom pojedinom amandmanu prihvaća li ga ili ne, a na izjašnjenje predlagatelja može se očitovati samo podnositelj amandmana, ne dulje od dvije minute.

(4) Nakon provedene rasprave i odlučivanja o amandmanima zaključuje se rasprava i odlučuje se o donošenju zakona.

Pododjeljak 4. – Amandmani

Članak 196.

(1) Prijedlog za izmjenu ili dopunu konačnog prijedloga zakona podnosi se pisano u obliku amandmana s obrazloženjem.

(2) Pravo podnošenja amandmana ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora te Vlada.

(3) Ako se konačnim prijedlogom zakona mijenja i dopunjuje zakon, amandmani se mogu podnositi samo na članke obuhvaćene predloženim izmjenama i dopunama.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, amandmani se mogu podnositi i na članke zakona koji nisu obuhvaćeni predloženim izmjenama i dopunama zakona ako je to potrebno zbog usklađivanja s Ustavom Republike Hrvatske ili dokumentima vezanim uz međunarodne integracije te u vezi s odlukama Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Članak 197.

Amandman se upućuje predsjedniku Sabora do zaključivanja rasprave na sjednici Sabora o tekstu konačnog prijedloga zakona.

Članak 198.

(1) Predsjednik Sabora odmah dostavlja podnesene amandmane zastupnicima, predlagatelju zakona i Vladi kada ona nije predlagatelj zakona.

(2) Podnesene amandmane predsjednik Sabora upućuje i matičnom radnom tijelu te Odboru za zakonodavstvo da po potrebi dostave svoja izvješća s mišljenjima i prijedlozima o njima.

Članak 199.

(1) Iznimno, ako se većina nazočnih zastupnika s tim složi, predlagatelj akta može podnijeti amandman na konačni prijedlog zakona u tijeku odlučivanja o podnesenim amandmanima na sjednici. I takav amandman podnosi se u pisanom obliku uz potrebno obrazloženje.

(2) O amandmanima iz stavka 1. ovoga članka raspravlja se i glasuje. U raspravi mogu sudjelovati samo predstavnici klubova zastupnika.

Članak 200.

(1) Ako su podneseni amandmani takve naravi da bitno mijenjaju ili odstupaju od konačnog prijedloga zakona, Sabor može odlučiti da se rasprava odgodi kako bi se zastupnicima ostavilo dovoljno vremena za pripremu prije odlučivanja.

(2) Glasovanje o amandmanima će se odgoditi ako to zatraži predstavnik predlagatelja, Vlada, neovisno o tome je li ona predlagatelj zakona, predsjednik matičnoga radnog tijela, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav ili Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav ili predsjednik Odbora za zakonodavstvo ili Odbor za zakonodavstvo.

Članak 201.

(1) O amandmanima se izjašnjavaju predlagatelj te Vlada ako nije predlagatelj zakona.

(2) Izjašnjavanje iz stavka 1. ovoga članka je u pravilu usmeno i ne može trajati dulje od dvije minute.

(3) Nakon očitovanja predlagatelja o pojedinom amandmanu na očitovanje predlagatelja može se osvrnuti samo podnositelj amandmana, a njegov govor ne može trajati dulje od dvije minute.

Članak 202.

(1) Amandman koji je podnesen u roku iz članka 197. ovoga Poslovnika postaje sastavnim dijelom konačnog prijedloga zakona i o njemu se odvojeno ne glasuje:

- ako ga je podnio predlagatelj zakona,
- ako je amandman prihvatio predlagatelj.

(2) Amandman prihvaćen na sjednici Sabora postaje sastavni dio konačnog prijedloga zakona o kojem se odlučuje.

(3) Ako podnositelj amandmana zatraži da se o pojedinom amandmanu iz stavka 1. ovoga članka posebno izjašnjava, o tom se amandmanu glasuje odvojeno.

(4) Ako konačni prijedlog zakona nije podnijela Vlada, o amandmanu s kojim se nije suglasila Vlada glasuje se odvojeno.

(5) O amandmanima se glasuje prema redosljedu članaka konačnog prijedloga zakona na koje se odnose.

(6) Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana, o amandmanima se glasuje po redosljedu koji odredi predsjedatelj, bez rasprave.

(7) Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana identičnog sadržaja, glasuje se samo o jednom od njih.

(8) Ako se na isti članak prihvatiti više amandmana koji se međusobno isključuju, prihvaćen je amandman koji je po redosljedu posljednji prihvaćen glasovanjem.

Pododjeljak 5. – Treće čitanje zakona

Članak 203.

(1) Treće čitanje zakona je poseban dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora.

(2) Treće čitanje zakona provodi se prema odluci Sabora ili na zahtjev predlagatelja, i to u slučajevima kada je na tekst konačnog prijedloga zakona podnesen veći broj amandmana ili kada su amandmani takve naravi da bitno mijenjaju sadržaj konačnog prijedloga zakona.

(3) Treće čitanje zakona provodi se uz uvjete i po postupku propisanom ovim Poslovníkom za drugo čitanje zakona.

ODJELJAK B – HITNI POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA

Razlozi za hitni postupak

Članak 204.

(1) Iznimno, zakon se može donijeti po hitnom postupku, kada to zahtijevaju osobito opravdani razlozi, koji u prijedlogu moraju biti posebno obrazloženi. Uz prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se konačni prijedlog zakona, koji sadrži sve što i prijedlog zakona, osim što se umjesto teksta prijedloga zakona prilaže tekst konačnog prijedloga zakona.

(2) Kada prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi zastupnik, tada mora imati pisanu podršku još 15 zastupnika.

(3) Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku može podnijeti klub zastupnika koji ima 15 ili više članova te klubovi zastupnika koji imaju zajedno 15 ili više članova.

(4) U hitnom se postupku objedinjuje prvo i drugo čitanje zakona.

(5) Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se predsjedniku Sabora najkasnije 24 sata prije utvrđivanja dnevnog reda na sjednici. Predsjednik Sabora bez odgađanja upućuje prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku predsjednicima radnih tijela, svim zastupnicima, te Vladi ako nije predlagatelj.

Odlučivanje o prijedlogu

Članak 205.

(1) O prijedlogu iz članka 204. ovoga Poslovníka odlučuje se prilikom utvrđivanja dnevnog reda na početku sjednice, a može se odlučivati i tijekom utvrđivanja dopune dnevnog reda ako je zastupnik iznio primjedbu o provođenju hitnog postupka.

(2) Ako nije iznesena primjedba iz stavka 1. ovoga članka, smatra se da je prihvaćen prijedlog za provođenje hitnog postupka.

(3) Ako ne bude prihvaćen prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, predsjednik Sabora može predložiti provođenje prvog čitanja zakona na istoj sjednici Sabora, odnosno postupiti sukladno članku 224. stavku 3. ovoga Poslovníka.

Usklađivanje s dokumentima Europske unije

Članak 206.

(1) Po hitnom postupku donose se zakoni koji se usklađuju s dokumentima Europske unije ako to zatraži predlagatelj.

(2) Iznimno, ako matično radno tijelo, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav ili Odbor za zakonodavstvo predlože da se o zakonu iz stavka 1. ovoga članka raspravi u prvom čitanju jer nije sukladan Ustavu Republike Hrvatske ili pravnom sustavu, Sabor može donijeti odluku da se o zakonu provede rasprava u prvom čitanju.

ODJELJAK C – ORGANSKI ZAKON

Članak 207.

(1) *Organskim zakonom uređuju se prava nacionalnih manjina te razrađuju Ustavom Republike Hrvatske utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave.*

(2) *Na postupak donošenja organskih zakona i ustavnog zakona kojim se uređuju ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina primjenjuju se odredbe ovoga Poslovníka o postupku donošenja zakona.*

POGLAVLJE III. – VJERODOSTOJNO TUMAČENJE ZAKONA

Članak 208.

(1) Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona može podnijeti ovlašteni predlagatelj zakona iz članka 172. ovoga Poslovnika.

(2) Na postupak za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika o postupku donošenja zakona.

Članak 209.

(1) Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona podnosi se predsjedniku Sabora, a mora sadržavati naziv zakona, naznaku odredbe za koju se traži tumačenje i razloge zbog kojih se traži tumačenje, izvore potrebnih sredstava te prijedlog teksta vjerodostojnog tumačenja zakona.

(2) Predsjednik Sabora upućuje prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona Odboru za zakonodavstvo, matičnom radnom tijelu i Vladi, ako ona nije podnositelj prijedloga, radi ocjene njegove osnovanosti.

(3) Matično radno tijelo i Vlada dužni su, u roku od 30 dana, dostaviti mišljenje Odboru za zakonodavstvo. Ako matično radno tijelo i Vlada ne dostave mišljenje u propisanom roku, smatrat će se da su suglasni s prijedlogom za davanje vjerodostojnog tumačenja.

Članak 210.

(1) Odbor za zakonodavstvo, nakon što pribavi mišljenja matičnoga radnog tijela te Vlade ili nakon isteka roka iz članka 209. stavka 3. ovoga Poslovnika, ocjenjuje je li valjano podneseni prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona osnovan te u roku od 30 dana izvješćuje o svom stajalištu Sabor.

(2) Ako utvrdi da je prijedlog osnovan, Odbor za zakonodavstvo će prijedlog teksta vjerodostojnog tumačenja sa svojim izvješćem podnijeti Saboru.

(3) Ako Odbor za zakonodavstvo ocijeni da prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja nije osnovan, on će o tome izvijestiti Sabor koji povodom toga izvješća donosi odluku.

(4) Sabor o prijedlogu za vjerodostojno tumačenje raspravlja u jednom čitanju.

POGLAVLJE IV. – DONOŠENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

Članak 211.

(1) Prijedlog državnog proračuna s obrazloženjem predsjedniku Sabora podnosi Vlada.

(2) Zajedno s prijedlogom državnog proračuna podnosi se i prijedlog financijskog plana izvanproračunskih fondova s obrazloženjem te konačni prijedlog zakona o izvršavanju državnog proračuna.

Članak 212.

(1) Pri donošenju državnog proračuna primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na postupak donošenja zakona.

(2) O prijedlogu državnog proračuna provodi se jedinstvena rasprava u načelu, po razdjelima i o podnesenim amandmanima u jednom čitanju.

(3) Ne može se glasovati o podnesenim amandmanima i proračunu u cjelini prije nego što proteknu tri dana od dana rasprave iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 213.

(1) Vlada, u rokovima utvrđenim zakonom, dostavlja predsjedniku Sabora izvješća o izvršenju državnog proračuna.

(2) U raspravi o izvršenju državnog proračuna, a na osnovi dijelova ostvarenih programa radova, mogu se utvrđivati osnove politike za iduće razdoblje ili pravci za izradu proračuna, a mogu se utvrđivati i uvjeti i mjerila za financiranje zadaća državnih tijela i organizacija i za financiranje drugih potreba u državi.

POGLAVLJE V. – DONOŠENJE OSTALIH AKATA SABORA

Članak 214.

(1) U pogledu postupka za donošenje odluka, deklaracija, rezolucija, preporuka i drugih akata Sabora primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika o postupku za raspravu o konačnom prijedlogu zakona, ako Sabor ne odluči drugačije, s tim da je rasprava o tim aktima jedinstvena, ako se ne odluči da se o prijedlogu raspravlja najprije u načelu, a zatim o pojedinostima.

(2) Postupak donošenja ostalih akata, neovisno o tome donose li se po postupku za prijedlog zakona ili konačni prijedlog zakona, uvijek se pokreće prijedlogom akta.

(3) Predlagatelj akata iz stavka 1. ovoga članka dužan je podnijeti prijedlog akta predsjedniku Sabora, a prema naravi akta on mora sadržavati obrazloženje.

(4) Izvješća, akte i ostale informacije, koje Saboru nije dostavila Vlada, predsjednik Sabora upućuje Vladi na mišljenje.

Članak 215.

(1) Ako su izvješća, akti i ostale informacije duže od 30 stranica, zastupnicima se dostavlja sažetak, a osnovni materijal stoji im na raspolaganju u Stručnoj službi Sabora. Sažetak mora sadržavati sve bitne postavke osnovnog materijala i predlagatelj ga je obvezan dostaviti Saboru istodobno s osnovnim materijalom.

(2) Podnositelj izvješća, akata ili informacije dužan je navesti izvore i dokumentaciju na kojoj se temelji osnovni materijal.

(3) Kada na sjednici Sabora nakon rasprave o pojedinom aktu dva ili više predlagatelja predlože donošenje zaključaka ili drugih akata o redosljedu glasovanja odlučuje predsjedatelj.

DIO DESETI SJEDNICA SABORA

POGLAVLJE I. – OSNOVNE ODREDBE

ODJELJAK A – ZASJEDANJE I SAZIVANJE SJEDNICE SABORA

Sazivanje sjednice

Članak 216.

(1) Sabor na zasjedanje (sjednicu) saziva predsjednik Sabora.

(2) Sabor može zasjedati redovito i izvanredno.

Redovito zasjedanje

Članak 217.

(1) Sabor zasjeda redovito dva puta godišnje: prvi put između 15. siječnja i 15. srpnja, a drugi put između 15. rujna i 15. prosinca.

(2) Predsjednik Sabora dužan je, u vrijeme redovitog zasjedanja Sabora, sazvati sjednicu Sabora u roku od osam dana od dana kad mu je dostavljen pisani zahtjev većine ukupnog broja zastupnika Sabora.

(3) Ako predsjednik Sabora ne sazove sjednicu u vrijeme redovitog zasjedanja, zasjedanje, odnosno sjednicu će sazvati najmanje tri potpredsjednika Sabora.

Himna Republike Hrvatske

Članak 218.

Na početku svakoga redovitog zasjedanja Sabora izvodi se himna Republike Hrvatske.

Prijedlog dnevnog reda

Članak 219.

(1) Kada Sabor redovito zasjeda, sjednice Sabora održavaju se jednom mjesečno, a ako je to potrebno i češće. Za redovite sjednice prijedlog dnevnog reda dostavlja se zastupnicima osam dana prije održavanja sjednice.

(2) Iznimno, predsjednik Sabora može, u slučajevima kada je nužno donijeti pojedini akt po hitnom postupku ili kada to zahtijevaju drugi osobito opravdani razlozi, sazvati sjednicu Sabora u roku kraćem od osam dana, a dnevni red za tu sjednicu može predložiti na samoj sjednici.

Izvanredno zasjedanje

Članak 220.

(1) Izvan rokova utvrđenih u članku 217. stavku 1. ovoga Poslovnika, Sabor zasjeda izvanredno na zahtjev predsjednika Republike, Vlade te većine svih zastupnika u Saboru.

(2) Predsjednik Sabora uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka može sazvati Sabor na izvanredno zasjedanje.

(3) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se predsjedniku Sabora u pisanom obliku i mora biti obrazložen.

(4) Kada ovlašteni predlagatelj iz stavka 1. ovoga članka podnese zahtjev sukladno stavku 3. ovoga članka, predsjednik Sabora dužan je sazvati izvanrednu sjednicu Sabora u roku od osam dana od dana primitka zahtjeva.

(5) Ako predsjednik Sabora ne sazove izvanrednu sjednicu u roku iz stavka 4. ovoga članka, a na temelju valjano podnesenog zahtjeva, izvanredno zasjedanje, odnosno sjednicu sazvat će najmanje tri potpredsjednika Sabora.

Prijedlog dnevnog reda

Članak 221.

U slučaju sazivanja izvanredne sjednice Sabora, predsjednik Sabora može postupiti u skladu sa člankom 219. stavkom 2. ovoga Poslovnika.

Trajanje redovitih i izvanrednih sjednica

Članak 222.

Ako Sabor ne odluči drugačije, sjednice Sabora traju dok se ne iscrpi utvrđeni dnevni red, a redni broj sjednice određuje se u nizu za sjednice koje se održavaju u redovitom i izvanrednom zasjedanju, tijekom jednog saziva Sabora.

Dostava materijala

Članak 223.

Kada se ovim Poslovníkom određuje da se pojedina radnja u postupku donošenja zakona ili drugog akta provodi u određenom roku, a rok je vezan za dostavu materijala zastupnicima (prijedlog zakona, poziv na sjednicu, izvješća radnih tijela i drugo), dan kad je materijal učinjen dostupnim zastupniku u elektroničkom obliku ili dan ulaganja u pretinac zastupnika, smatra se danom dostave.

ODJELJAK B – DNEVNI RED

Predlaganje dnevnog reda

Članak 224.

(1) Dnevni red sjednice Sabora predlaže predsjednik Sabora, u pravilu u pisanom obliku, a dostavlja se uz poziv na sjednicu.

(2) Predsjednik Sabora može na samoj sjednici mijenjati prijedlog dnevnog reda, na način da će iz predloženoga dnevnog reda izostaviti pojedine teme ili dopuniti dnevni red novim temama. Tako izmijenjen ili dopunjen dnevni red dostavlja se zastupnicima u obliku konačnog prijedloga dnevnog reda.

(3) U prijedlog dnevnog reda predsjednik Sabora unosi sve teme i akte koji su podneseni u skladu s odredbama ovoga Poslovnika u roku od 30 dana od dana primitka kada se radi o prijedlogu zakona, odnosno 15 dana od dana primitka kada se radi o konačnom prijedlogu zakona ili drugom aktu iz djelokruga Sabora. Prijedlozi zakona i drugi akti koji su podneseni u vrijeme kad Sabor ne zasjeda, uvrštavaju se u dnevni red prve iduće sjednice Sabora.

Prigovor

Članak 225.

(1) Na predloženi dnevni red, koji je upućen uz poziv na sjednicu, zastupnik ili drugi predlagatelj zakona može podnijeti prigovor u pisanom obliku najkasnije jedan dan prije zakazane sjednice Sabora.

(2) Prigovor u pisanom obliku na predloženi dnevni red može se podnijeti ako predsjednik Sabora nije postupio u skladu sa člankom 224. stavkom 3. ovoga Poslovnika. Ako utvrdi da je prigovor opravdan, predsjednik Sabora će uvrstiti temu u dnevni red, bez provođenja rasprave.

(3) Ako nitko od zastupnika ili drugih predlagatelja zakona ne podnese prigovor sukladno stavku 1. ovoga članka predloženi dnevni red smatra se utvrđenim.

(4) Na sjednici Sabora, zastupnik ili drugi predlagatelj zakona može podnijeti prigovor u pisanom obliku samo na one točke dnevnog reda koje nije sadržavao prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv na

sjednicu ili koje su izostavljene u konačnom prijedlogu dnevnog reda, a bile su sadržane u prijedlogu dnevnog reda upućenog uz poziv na sjednicu.

(5) O podnesenim prigovorima na dnevni red odlučuje se na sjednici bez rasprave.

Utvrđivanje i dopuna dnevnog reda

Članak 226.

(1) Dnevni red sjednice Sabora utvrđuje se, u pravilu, na početku sjednice.

(2) Ako sjednica Sabora traje dulje od jednog dana, predsjednik Sabora može naknadno predložiti da se dnevni red dopuni novim temama. Dopuna dnevnog reda utvrđuje se u skladu sa člankom 224. stavkom 3. ovoga Poslovnika.

(3) Predsjednik Sabora dužan je predložiti dopunu dnevnog reda kada to traži, tijekom sjednice, u pisanom obliku 1/3 ukupnog broja zastupnika.

(4) Osim u slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka, na sjednici Sabora ne može se predlagati dopuna dnevnog reda.

Prijedlog za donošenje zakona po hitnom postupku

Članak 227.

(1) Na sjednici Sabora, prilikom utvrđivanja dnevnog reda, predsjednik Sabora najprije će obavijestiti zastupnike o prijedlogu da se zakon donese po hitnom postupku.

(2) Ako nitko od zastupnika ne iznese primjedbu na prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, smatrat će se da je prihvaćen prijedlog za provođenje hitnog postupka.

(3) Ako je neki od zastupnika iznio primjedbu da se zakon donese po hitnom postupku, provest će se glasovanje, a prije glasovanja predsjednik Sabora će dati riječ zastupniku koji je iznio primjedbu na prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku i predlagatelju zakona.

Objava dnevnog reda

Članak 228.

(1) Nakon što je dnevni red utvrđen predsjednik Sabora na odgovarajući način objavljuje utvrđeni dnevni red.

(2) Redoslijed rasprava točaka dnevnog reda kako je utvrđen, u pravilu se ne mijenja u tekućem tjednu zasjedanja.

(3) Na početku svakoga radnog dana zasjedanja, predsjednik Sabora u pravilu objavljuje o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati toga dana. Tijekom sjednice, iznimno, može promijeniti redoslijed rasprave ili odlučivanja, ako za pojedinu točku dnevnog reda nema izvješća nadležnih radnih tijela, predlagatelja ili Vlade.

(4) Na kraju dnevnog zasjedanja predsjedatelj će, u pravilu, objaviti o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati tijekom sljedećeg dana zasjedanja.

POGLAVLJE II. – PREDSJEDANJE I SUDJELOVANJE

Opća odredba

Članak 229.

(1) Sjednicom Sabora predsjedava predsjednik Sabora, a kad je on odsutan ili spriječen, sjednicom predsjedava jedan od potpredsjednika Sabora.

(2) Sjednici, kao gosti, mogu prisustvovati svi oni koje je pozvao predsjednik Sabora.

(3) Na sjednici može održati govor i strani državnik kao gost, na poziv predsjednika Sabora.

Prijave za govor

Članak 230.

(1) Nitko ne može govoriti na sjednici prije nego što zatraži i dobije riječ od predsjedatelja.

(2) Prijave za govor podnose se najkasnije do jedan sat nakon početka rasprave.

Davanje riječi

Članak 231.

(1) Predsjedatelj daje zastupnicima riječ po redoslijedu kojim su se prijavili.

(2) Neovisno o redosljediu zastupnik može dobiti riječ kada želi odgovoriti na izlaganje (replika) te kada želi govoriti o povredi Poslovnika. Govornika može opomenuti ili prekinuti u govoru samo predsjedatelj. Predsjedatelj se brine o tome da govornik ne bude ometan ili spriječen u svom govoru.

Tema utvrđenog dnevnog reda

Članak 232.

- (1) Govornik može govoriti samo o temi o kojoj se raspravlja i prema utvrđenom dnevnom redu.
- (2) Ako se govornik udalji od teme dnevnog reda, predsjedatelj će ga opomenuti da se drži teme dnevnog reda.
- (3) Ako se govornik i nakon drugog poziva ne drži teme dnevnog reda, predsjedatelj će mu oduzeti riječ. U tom slučaju zastupnik više ne može sudjelovati u raspravi o toj temi dnevnog reda.

Vrijeme određeno za govor

Članak 233.

- (1) Zastupnik u raspravi, u pravilu, može govoriti najdulje 10 minuta, a predstavnici klubova zastupnika do 15 minuta. Iznimno zbog važnosti teme, Sabor može odlučiti da pojedini predstavnik kluba zastupnika ili zastupnik može govoriti i dulje.
- (2) Predlagatelj, odnosno predstavnici predlagatelja koje on odredi, mogu govoriti u uvodnom izlaganju na početku rasprave najdulje 30 minuta, u izlaganju na kraju rasprave najdulje 30 minuta, a prigodom svakog davanja objašnjenja tijekom rasprave najdulje pet minuta.
- (3) Predstavnik Vlade, kad nije predlagatelj, može u uvodnom izlaganju na početku rasprave govoriti najdulje 15 minuta, a prigodom svakog davanja objašnjenja tijekom rasprave kad dobije riječ, najdulje pet minuta.
- (4) Zastupnik koji se prijavio za govor i nije bio nazočan u dvorani kada je pozvan gubi pravo govoriti o temi dnevnog reda za koju se prijavio.
- (5) Pravo govoriti o temi dnevnog reda za koju se prijavio gubi i klub zastupnika čiji predstavnik nije bio nazočan u dvorani kad je pozvan da govori u ime kluba zastupnika.
- (6) Nakon što svi zastupnici koji su se prijavili za raspravu završe svoj govor, predstavnici klubova zastupnika mogu ponovno zatražiti riječ i tada mogu govoriti najviše pet minuta neovisno o tome je li predstavnik kluba zastupnika već sudjelovao u raspravi o toj temi dnevnog reda.

Iznimke od određenog vremena za govor

Članak 234.

- (1) Predsjedništvo Sabora može predložiti da rasprava o pojedinoj temi dnevnog reda može trajati točno određeno vrijeme, u okviru kojega predlagatelj može govoriti najdulje do 20 minuta, a predstavnik matičnoga radnog tijela, predstavnik Odbora za zakonodavstvo te predstavnici ostalih radnih tijela koja su razmatrala temu, najdulje do 10 minuta. Ostalo vrijeme raspoređuje se klubovima zastupnika razmjerno postojećem sastavu Sabora, tako da se zastupnicima iz pojedinog kluba ne može odrediti manje od 15 minuta za govor, a zastupnici koji nisu članovi pojedinog kluba mogu govoriti najdulje po pet minuta.
- (2) Odluku iz stavka 1. ovoga članka donosi Sabor, bez rasprave.
- (3) Vrijeme govora određeno u stavku 1. ovoga članka predlagatelj, klubovi zastupnika, radna tijela te zastupnici koji nisu članovi pojedinog kluba, mogu iskoristiti na način koji sami odrede.

Replika

Članak 235.

- (1) Zastupniku koji želi odgovoriti na izlaganje (replika) predsjedatelj daje riječ čim završi govor onoga na čije izlaganje zastupnik želi odgovoriti. Replika zastupnika, odnosno odgovor na repliku, ne može trajati dulje od dvije minute.
- (2) Zastupnik može odgovoriti na izlaganje (replika) samo jedanput, i to na osnovno izlaganje.
- (3) Zastupnik ne može odgovoriti na izlaganje predsjedatelja.
- (4) Zastupnik ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na izlaganje zbog kojeg je predsjedatelj izrekao govorniku stegovnu mjeru.

Povreda Poslovnika

Članak 236.

(1) Zastupniku koji želi govoriti o povredi Poslovnika predsjedatelj daje riječ čim je ovaj zatraži. Govor tog zastupnika ne može trajati dulje od jedne minute, a zastupnik odmah mora navesti članak Poslovnika o čijoj povredi govori. Predsjedatelj je dužan nakon iznesenog prigovora dati objašnjenje. Ako zastupnik nije zadovoljan danim objašnjenjem, može najaviti da će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnijeti zahtjev za mišljenje o povredi Poslovnika.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u pisanom obliku i mora biti obrazložen. Zahtjev mora biti podnesen u roku od 24 sata od izvršenja radnje koja je predmet zahtjeva.

(3) Zastupnik koji ne podnese zahtjev u obliku i roku iz stavka 2. ovoga članka gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka do kraja tekuće sjednice. Ako zastupnik najavi zahtjev zadnji dan tekuće sjednice, a ne podnese ga u roku iz stavka 2. ovoga članka, gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka na idućoj sjednici Sabora. O imenima zastupnika koji nemaju pravo govoriti o povredi Poslovnika, predsjedatelj obavještava zastupnike na sjednici Sabora.

(4) Odbor je dužan dostaviti mišljenje Saboru u roku od 24 sata od zaprimanja zahtjeva. Ako Sabor nije na okupu u vrijeme zaprimanja zahtjeva, Odbor je dužan dostaviti mišljenje do početka sljedeće sjednice.

(5) Predsjednik Sabora dužan je uvrstiti mišljenje Odbora u dnevni red sjednice Sabora.

(6) O mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Sabor odlučuje bez rasprave.

POGLAVLJE III. – ODRŽAVANJE REDA I STEGOVNE MJERE

Opća odredba

Članak 237.

(1) Red na sjednici osigurava predsjedatelj.

(2) Za remećenje reda na sjednici predsjedatelj može zastupniku izreći stegovne mjere:

1. opomenu,

2. opomenu s oduzimanjem riječi,

3. udaljenje sa sjednice.

(3) Stegovne mjere iz stavka 2. ovoga članka su izvršne i o njima se ne vodi rasprava.

Razlozi za izricanje stegovnih mjera

Članak 238.

Zastupnik tijekom iznošenja rasprave ne smije:

– govoriti o temi koja nije predmet rasprave,

– govoriti bez prethodnog odobrenja predsjedatelja,

– svojim upadicama ili na drugi način ometati govornika,

– započeti govoriti o drugoj temi za koju nije dobio riječ ako se javio za povredu Poslovnika,

– omalovažavati ili vrijeđati predsjedatelja ili druge zastupnike,

– svojim ponašanjem odstupati od općih pravila ponašanja u Saboru,

– na drugi način remetiti red na sjednici.

Opomena

Članak 239.

Zastupniku će se izreći opomena ako postupi protivno članku 238. ovoga Poslovnika.

Opomena s oduzimanjem riječi

Članak 240.

(1) Zastupniku će se izreći opomena s oduzimanjem riječi ako nastavi postupati protivno članku 238. ovoga Poslovnika zbog čega mu je već izrečena opomena.

(2) Opomena s oduzimanjem riječi izreći će se zastupniku i kada poziva na nasilje ili mržnju, odnosno kada vrijeđa hrvatski narod, vjerske, nacionalne i druge zajednice, spolne, rodne i druge skupine te strane države i međunarodne organizacije i njihove predstavnike.

Udaljenje sa sjednice

Članak 241.

(1) Zastupniku će se izreći stegovna mjera udaljenja sa sjednice Sabora kada postupi protivno odredbama ovoga Poslovnika i svojim ponašanjem onemogućava rad Sabora.

(2) Stegovna mjera udaljenja sa sjednice može se izreći za vrijeme trajanja rasprave i odlučivanja o jednoj ili više točaka dnevnog reda ili za dan kada mu je izrečena stegovna mjera udaljenja sa sjednice.

(3) Kada je zastupniku izrečena stegovna mjera udaljenja sa sjednice Sabora, zastupnik je dužan odmah napustiti sjednicu, a ako to ne učini, predsjedatelj mu može izreći stegovnu mjeru u dvostrukom trajanju.

(4) Ako se zastupnik ni nakon izricanja mjere iz stavka 3. ovoga članka ne udalji sa sjednice, predsjedatelj će prekinuti sjednicu i naložiti da se zastupnik udalji iz dvorane za sjednice. U tom slučaju predsjedatelj može zatražiti od Straže Sabora da zastupnika udalji iz dvorane.

(5) Predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti da zastupniku, kojemu je izrečena mjera udaljenja sa sjednice, onemoguću ulazak u dvoranu, dok traje stegovna mjera.

Prigovor protiv stegovne mjere udaljenja sa sjednice

Članak 242.

(1) Protiv stegovne mjere udaljenja sa sjednice Sabora zastupnik može podnijeti prigovor.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u pisanom obliku i mora biti obrazložen.

(3) Prigovor se podnosi predsjedniku Sabora najkasnije u roku od 24 sata od izricanja stegovne mjere, a predsjednik ga upućuje svim zastupnicima.

(4) Ako zastupnik ne podnese prigovor u obliku i roku iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, gubi pravo na podnošenje prigovora.

(5) Predsjedatelj unosi valjano podneseni prigovor u dnevni red prvoga idućeg dana, ako je sjednica u tijeku, odnosno za prvu iduću sjednicu.

(6) Mišljenje o prigovoru daje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

(7) Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav dužan je dostaviti mišljenje Saboru u roku od 24 sata od zaprimanja prigovora. Ako Sabor nije na okupu u vrijeme zaprimanja prigovora, Odbor je dužan dostaviti mišljenje do početka sljedeće sjednice.

(8) O mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Sabor odlučuje bez rasprave, a pravo govora ima samo zastupnik koji je podnio prigovor i izvjestitelj Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a njihov govor može najdulje trajati pet minuta.

Odluka po prigovoru

Članak 243.

(1) Sabor može po prigovoru:

- potvrditi izrečenu stegovnu mjeru,
- ukinuti stegovnu mjeru.

(2) Odluka Sabora je konačna.

Udaljenje druge osobe

Članak 244.

Predsjedatelj može zatražiti da se iz dvorane udalji i druga osoba koja narušava red na sjednici. U tom slučaju predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti udaljenje iz dvorane osobe koja narušava red na sjednici.

POGLAVLJE IV. – TIJEK SJEDNICE

Otvaranje sjednice

Članak 245.

Nakon otvaranja sjednice predsjedatelj daje potrebna objašnjenja u vezi s radom sjednice i obavijesti o drugim prethodnim pitanjima.

Početak rasprave

Članak 246.

(1) Nakon utvrđivanja dnevnog reda prelazi se na raspravu o pojedinim temama dnevnog reda, i to redom koji je utvrđen u dnevnom redu.

(2) Rasprava o pojedinim temama iz utvrđenog dnevnog reda vodi se bez obzira na broj nazočnih zastupnika.

(3) U raspravi o temama utvrđenog dnevnog reda svoja stajališta mogu iznijeti i predstavnici klubova zastupnika, s tim da u redosljed u govornika imaju prednost.

Rasprava Članak 247.

(1) Na sjednici se o svakoj temi utvrđenoga dnevnog reda najprije raspravlja, a zatim odlučuje, osim ako je ovim Poslovnikom određeno da se odlučuje bez rasprave.

(2) Predsjedatelj se brine o tome da se rasprava po pojedinoj točki dnevnog reda odvija prema predviđenom programu i daje tumačenja i pojašnjenja o postupku donošenja zakona i drugih propisa.

(3) Na prijedlog predsjedatelja, matičnoga radnog tijela, Odbora za zakonodavstvo ili klubova zastupnika o dvjema ili više točaka utvrđenog dnevnog reda može se provesti objedinjena rasprava.

Stanka Članak 248.

(1) Tijekom sjednice Sabora predstavnik kluba zastupnika može zatražiti stanku za sastanak kluba zastupnika.

(2) Predstavnik kluba zastupnika dužan je iznijeti razloge zbog kojih traži stanku i prijedlog duljine njezina trajanja, u izlaganju ne duljem od dvije minute.

(3) Predsjedatelj će odobriti stanku, s tim da za stanku ne može odrediti vrijeme kraće od 10 niti dulje od 30 minuta.

(4) Nakon stanke predstavnik kluba zastupnika obrazložiti će stajalište kluba u izlaganju ne duljem od pet minuta.

(5) Na izlaganje predstavnika kluba zastupnika nije dopuštena replika.

Razlozi za neodobravanje stanke Članak 249.

Predsjedatelj neće odobriti stanku za sastanak kluba zastupnika ako se zahtjev za stanku podnosi:

- a) prije utvrđenoga dnevnog reda i prelaska na dnevni red,
- b) iz razloga vezanih za rad radnih tijela Sabora,
- c) u vezi s istupom ili izjavom zastupnika izvan Sabora.

Zaključivanje rasprave i sjednice Članak 250.

(1) Predsjedatelj zaključuje raspravu kada utvrdi da nema više prijavljenih govornika.

(2) Predsjedatelj zaključuje sjednicu, u pravilu, kada se iscrpi utvrđeni dnevni red sjednice.

POGLAVLJE V. – ODLUČIVANJE I GLASOVANJE

ODJELJAK A – ODLUČIVANJE

Opća odredba Članak 251.

(1) Za donošenje odluka na sjednici Sabora potrebna je nazočnost većine zastupnika, osim u slučajevima kada je Ustavom Republike Hrvatske ili ovim Poslovnikom drugačije određeno.

(2) Prigodom svakog odlučivanja, u pravilu, predsjedatelj utvrđuje broj nazočnih.

Donošenje akata većinom glasova Članak 252.

(1) Zakone, odluke, rezolucije, zaključke i druge akte Sabor donosi većinom glasova, ako je na sjednici Sabora nazočna većina zastupnika, osim ako Ustavom Republike Hrvatske nije drugačije određeno.

(2) Većinom glasova svih zastupnika Sabor donosi:

– odluke da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske, kao i utvrđivanje nacrtu promjene Ustava Republike Hrvatske,

– zakone (organski zakoni) kojima se razrađuju Ustavom Republike Hrvatske utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave,

- odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske,
- odluke o davanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, odnosno o iskazivanju nepovjerenja predsjedniku Vlade, Vladi u cjelini ili pojedinom članu Vlade,
- odluku o raspuštanju Sabora,
- Poslovnik Sabora,
- državni proračun.

Donošenje akata dvotrećinskom većinom glasova

Članak 253.

Dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika Sabor:

- donosi Ustav Republike Hrvatske i promjenu Ustava Republike Hrvatske,
- potvrđuje međunarodne ugovore kojima se međunarodnoj organizaciji ili savezu daju ovlasti izvedene iz Ustava Republike Hrvatske,
- donosi Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske ako se ispuni pretpostavka iz članka 7. stavka 7. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi ustavne zakone (organski zakoni) kojima se uređuju prava nacionalnih manjina i druge ustavne zakone,
- donosi odluku o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti predsjednika Republike,
- donosi prethodnu odluku o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama, odnosno njezinu razdruživanju,
- donosi odluku iz članka 8. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 126. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi zakone sukladno članku 17. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske.

Prethodne odluke i vjerodostojno tumačenje

Članak 254.

(1) Kada se u postupku donošenja zakona na sjednici Sabora na temelju odredbi ovoga Poslovnika donose odluke koje prethode donošenju zakona i drugih akata u smislu članaka 252. i 253. ovoga Poslovnika, za njihovo donošenje dovoljna je većina glasova nazočnih zastupnika, neovisno o tome što se pojedini zakon ili akt donosi većinom glasova svih zastupnika, odnosno dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika, osim ako je Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovnikom određeno da se i te odluke donose kvalificiranom većinom.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kada se odlučuje o davanju ili nedavanju vjerodostojnog tumačenja pojedinih odredbi zakona, odlučuje se istom većinom kojom je taj zakon donesen.

ODJELJAK B – GLASOVANJE

Opća odredba

Članak 255.

- (1) Glasovanje na sjednici je javno, osim ako ovim Poslovnikom nije određeno da se glasuje tajno.
- (2) Javno glasovanje može se provesti dizanjem ruke, poimeničnim ili elektroničkim glasovanjem.
- (3) Javno glasovanje u pravilu se provodi elektroničkim glasovanjem.
- (4) Na zahtjev predstavnika kluba zastupnika može se provesti glasovanje dizanjem ruke.
- (5) Poimenično glasovanje provodi se kada to zatraži klub zastupnika ili predlagatelj.

Elektroničko glasovanje

Članak 256.

(1) Prigodom elektroničkog glasovanja svaki zastupnik dužan je potvrditi svoju nazočnost i na odgovarajući se način identificirati.

(2) Elektroničko glasovanje provodi se tako da predsjedatelj poziva zastupnike da se na odgovarajući način izjasne “za” ili “protiv” prijedloga, odnosno da se suzdrže od glasovanja.

(3) Predsjedatelj proglašava rezultat glasovanja na temelju rezultata glasovanja ispisanih na kontrolnom ekranu.

Glasovanje dizanjem ruke

Članak 257.

(1) Glasovanje dizanjem ruke provodi se tako da predsjedatelj prvo poziva zastupnike da se izjasne tko je za prijedlog, zatim tko je protiv prijedloga te tko se suzdržao od glasovanja.

(2) Glasovi zastupnika koji su bili nazočni u dvorani, a nisu glasovali ni za ni protiv prijedloga, a nisu se izjasnili ni da se suzdržavaju od glasovanja, smatraju se suzdržanim glasovima.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pri utvrđivanju dnevnog reda sjednice glasuje se za ili protiv, a pri glasovanju o amandmanima ako se za njegovo prihvaćanje izjasni manje od polovine nazočnih zastupnika, predsjedatelj može odmah konstatirati da je amandman odbijen.

Poimenično glasovanje

Članak 258.

(1) Poimenično glasovanje provodi se tako da svaki prozvani zastupnik ustane i izgovara “za” ili “protiv” prijedloga, odnosno “suzdržan”.

(2) Kada je prozivanje završeno, ponovno se prozivaju oni zastupnici za koje u popisu zastupnika nije zabilježeno da su glasovali.

(3) Zastupnike proziva i glasove broji tajnik sjednice Sabora.

Utvrđivanje rezultata glasovanja

Članak 259.

(1) Nakon glasovanja predsjedatelj utvrđuje je li pojedina odluka dobila potrebnu većinu glasova i objavljuje rezultat glasovanja s tim da se glasovi zastupnika, koji su bili nazočni u dvorani, a nisu glasovali ni za ni protiv prijedloga i nisu se izjasnili da se suzdržavaju od glasovanja, smatraju suzdržanim glasovima.

(2) Na zahtjev jednog zastupnika koji zatraži provjeru glasovanja predsjedatelj nalaže brojenje i ponovno objavljuje rezultat glasovanja. Provjera glasovanja mora se zatražiti prije nego što predsjedatelj utvrdi da je pojedina odluka donesena.

Tajno glasovanje

Članak 260.

(1) Tajno glasovanje provodi se u pravilu pri izboru, odnosno imenovanju u slučaju kada je broj predloženih kandidata veći od broja koji se bira, odnosno imenuje.

(2) Na prijedlog najmanje desetine zastupnika Sabor može odlučiti da se javno glasuje i u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, s tim da se najprije glasuje o prijedlogu koji je podnio Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove, a nakon toga o drugim prijedlozima prema abecednom redu prezimena kandidata.

Provođenje tajnog glasovanja

Članak 261.

(1) Tajno glasovanje provodi se glasačkim listićima.

(2) Glasački listići su iste veličine, boje i oblika i ovjereni su pečatom Sabora.

(3) Na glasačkom listiću prezimena kandidata navedena su abecednim redom.

(4) Glasačke listiće priprema tajnik Sabora.

Organizacija tajnog glasovanja

Članak 262.

(1) Predsjedatelju pri tajnom glasovanju uz tajnika sjednice Sabora pomaže i određeni broj zastupnika.

(2) Zastupnici koji pomažu predsjedatelju u provođenju tajnog glasovanja predaju zastupnicima glasačke listiće. Predaju glasačkog listića bilježi na popisu zastupnika tajnik sjednice Sabora zaokruživanjem rednog broja ispred imena zastupnika kojemu je predan glasački listić.

Tehnički uvjeti za održavanje tajnog glasovanja

Članak 263.

(1) Broj glasačkih kutija i mjesta na koje će se postaviti određuje tajnik Sabora.

(2) Glasovanju kod svake glasačke kutije prisustvuje jedan od zastupnika izabranih da pomažu predsjedatelju.

Ponavljanje tajnog glasovanja
Članak 264.

- (1) U slučaju ponovnog glasovanja sjednica se prekida radi pripreme novih glasačkih listića.
- (2) Ponovno glasovanje provodi se istim postupkom kao i prvo glasovanje.

Način tajnog glasovanja
Članak 265.

- (1) Zastupnik može glasovati samo jednim glasačkim listićem, i to osobno te samo za kandidate navedene na glasačkom listiću.
- (2) Važeći glasački listić je listić iz kojeg se na siguran i nedvojbena način može utvrditi kandidat za kojeg je zastupnik glasovao.
- (3) Zastupnik glasuje tako da na glasačkom listiću zaokružuje redni broj ispred imena kandidata za kojega glasuje.
- (4) Nevažeći glasački listić je:
 - nepopunjeni glasački listić,
 - listić na kojem je zastupnik glasovao za veći broj kandidata od broja kandidata koji se bira,
 - listić iz kojega se ne može sigurno i nedvojbena utvrditi za koje je kandidate zastupnik glasovao.

Objava okončanja tajnog glasovanja
Članak 266.

- (1) Nakon što su svi nazočni zastupnici predali glasačke listiće i nakon što je predsjedatelj objavio da je glasovanje završeno, prelazi se na utvrđivanje rezultata glasovanja u dvorani u kojoj se održava sjednica.
- (2) Rezultat glasovanja utvrđuje se na osnovi predanih glasačkih listića.
- (3) Rezultat glasovanja utvrđuje predsjedatelj u nazočnosti zastupnika koji su mu pomagali pri glasovanju.

Objava rezultata tajnog glasovanja
Članak 267.

- (1) Predsjedatelj objavljuje rezultat izbora i imenovanja na istoj sjednici na kojoj je provedeno tajno glasovanje.
- (2) Predsjedatelj objavljuje koliko je zastupnika od ukupnog broja zastupnika primilo glasačke listiće, koliko je zastupnika ukupno glasovalo, koliko je bilo nevažećih glasačkih listića, te koliko je zastupnika glasovalo za izbor, odnosno imenovanje pojedinog kandidata.
- (3) Nakon toga predsjedatelj proglašava koji su kandidati izabrani ili imenovani.

DIO JEDANAESTI
IZBOR I IMENOVANJA

Članak 268.

Sabor bira, odnosno imenuje dužnosnike u Sabor i u državna tijela i organizacije te ostale institucije na temelju prijedloga ovlaštenih predlagatelja.

Članak 269.

Prije početka glasovanja predsjedatelj izvješćuje zastupnike o načinu glasovanja i o načinu utvrđivanja rezultata izbora i imenovanja, odnosno razrješenja i opoziva.

Članak 270.

Ako se ne može utvrditi koji su kandidati izabrani, odnosno imenovani zbog toga što su dva ili više kandidata dobila jednak broj glasova, glasovanje se ponavlja samo za te kandidate.

Članak 271.

- (1) Ako prilikom glasovanja potrebnu većinu ne dobije broj kandidata koji se bira, glasovanje se ponavlja za kandidate koji nisu dobili potrebnu većinu.
- (2) U prvom ponavljanju glasovanja ne mogu sudjelovati kandidati koji su dobili manje od petine glasova nazočnih zastupnika.

(3) U drugom ponavljanju glasovanja ne mogu sudjelovati kandidati koji su dobili manje od trećine glasova nazočnih zastupnika.

(4) Ako ni u drugom ponovljenom glasovanju pojedini kandidat ne dobije potrebnu većinu, prijedlog za izbor tog kandidata skida se s popisa predloženih kandidata.

Članak 272.

(1) Predsjednik i potpredsjednici Sabora te predsjednici, potpredsjednici i članovi radnih tijela Sabora, biraju se na vrijeme do isteka zastupničkog mandata, odnosno do dana razrješenja.

(2) Razrješenje predsjednika i potpredsjednika Sabora mogu predložiti klubovi zastupnika ili najmanje 40 zastupnika.

(3) Izbor, imenovanje te razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora obavlja se na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove ili na prijedlog najmanje 15 zastupnika.

Članak 273.

Prijedlog kandidata za izbore i imenovanja, odnosno razrješenja i opozive Saboru podnosi Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove ako Ustavom Republike Hrvatske, zakonom ili ovim Poslovníkom nije propisano da prijedlog kandidature za izbor ili imenovanja, odnosno prijedlog za razrješenje i opoziv podnosi drugo tijelo ili određeni broj zastupnika.

DIO DVANAESTI ZAPISNICI

Članak 274.

(1) O radu na sjednici vodi se zapisnik.

(2) Zapisnik sadrži osnovne podatke o radu sjednice Sabora, sudjelovanju u raspravi te o donesenim odlukama.

(3) U zapisnik se unosi i rezultat glasovanja o pojedinoj temi.

Članak 275.

(1) Svaki zastupnik ima pravo na početku sjednice Sabora iznijeti primjedbe na zapisnik prethodne sjednice.

(2) O osnovanosti primjedbe na zapisnik odlučuje se na sjednici bez rasprave. Ako se primjedba prihvati, obavit će se u zapisniku odgovarajuća izmjena.

(3) Zapisnik na koji nisu iznesene primjedbe, odnosno zapisnik u kojem su suglasno s prihvaćenim primjedbama obavljene izmjene, smatra se usvojenim.

Članak 276.

Usvojeni zapisnik potpisuju predsjedatelj i tajnik sjednice Sabora.

Članak 277.

Izvornike zapisnika sjednica Sabora čuva tajnik Sabora i nakon isteka mandata Sabora pohranjuje ih u pismohranu Sabora.

Članak 278.

(1) Sjednice Sabora tonski se snimaju.

(2) Tajnik Sabora dužan je omogućiti zastupnicima na njihov zahtjev uvid u prijepis tonske snimke sjednice.

(3) Zastupnici mogu, u skladu s mogućnostima, dobiti prijepis tonske snimke sjednice u tiskanom ili elektroničkom obliku po vlastitom izboru.

(4) Zastupnici i ostali koji su govorili na sjednici Sabora mogu redigirati svoje izlaganje bez unošenja bitnih izmjena u tekst govora u roku od tri dana od dana izlaganja.

(5) U dvojbi o osnovanosti zahtjeva za ispravkom u prijepisu tonske snimke sjednice, odlučuje se na sjednici bez rasprave.

DIO TRINAESTI

JAVNOST RADA

Članak 279.

(1) Sabor izvješćuje javnost o radu Sabora i odlukama koje je donio, kao i o temama o kojima je raspravljao.

(2) Prijedlozi akata Sabora, odnosno akti Sabora mogu se u cijelosti objaviti u sredstvima javnog priopćavanja ili kao posebne publikacije.

Članak 280.

(1) Radi izvješćivanja zastupnika i javnosti o svom radu Sabor izdaje svoje glasilo i druge publikacije.

(2) Glasilom Sabora smatraju se internetske stranice Sabora na kojima se objavljuje:

- prikaz osnovnih tema koje su predmet rasprave na sjednicama Sabora,
- pojedine prijedloge, odnosno konačne prijedloge zakona i drugih akata Sabora,
- pojedine tekstove donesenih zakona i drugih akata,
- zaključke Sabora i radnih tijela Sabora,
- poticaje, stajališta i mišljenja iznesene u vezi s temama o kojima se raspravlja i odlučuje u Saboru,
- akte predsjednika Republike,
- sažete govore održane na sjednicama Sabora,
- zastupnička pitanja i odgovore Vlade,
- prikaz rada Vlade,
- kroniku važnijih događanja u Saboru, Uredu predsjednika Republike i Vladi,
- kroniku međuparlamentarne suradnje Sabora,
- životopise dužnosnika koje je izabrao, odnosno imenovao Sabor.

(3) Osim glasila iz stavka 2. ovoga članka, Sabor može objavljivati i druga izvješća u kojima će izvijestiti javnost o svojem radu.

Članak 281.

(1) Od dostupnosti javnosti izuzimaju se oni dokumenti i materijali Sabora koji, u skladu s posebnim propisima, nose oznaku tajnosti.

(2) Zastupnik ne smije na sjednici iznositi podatke iz dokumenata navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Članak 282.

Način rukovanja dokumentima koji se smatraju službenom, vojnom, odnosno državnom tajnom, uređuje se aktom tajnika Sabora.

Članak 283.

(1) Pravilnikom o javnosti rada Sabora i radnih tijela uređuje se:

- nazočnost predstavnika udruga građana, nevladinih organizacija i građana promatrača na sjednicama,
- posjeti organiziranih grupa građana Saboru,
- način tonskog i slikopisnog snimanja sjednica Sabora i njegovih radnih tijela,
- izravni radijski i televizijski prijenosi tijekom sjednica,
- uređenje stranice Sabora na internetu te način dostave materijala u elektroničkom obliku,
- način registriranja domaćih i stranih novinara u Saboru,
- ostala pitanja u vezi s javnošću rada Sabora.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 284.

Sjednica ili pojedini dio sjednice radnih tijela Sabora mogu se na temelju odluke radnog tijela održati bez prisutnosti javnosti.

Članak 285.

(1) Izvjestitelji sredstava javnog priopćavanja imaju pravo pratiti rad Sabora i njegovih radnih tijela i izvješćivati javnost o njihovom radu.

(2) Na sjednicama radnih tijela Sabora može se odlučiti da izvjestitelji tiska i drugih sredstava javnog priopćavanja mogu prisustvovati sjednici i ako se na njoj raspravlja o nekom pitanju bez prisutnosti javnosti. O takvom pitanju mogu izvjestitelji tiska i drugih sredstava priopćavanja davati za javnost samo one obavijesti za koje se to na sjednici odluči. Na sjednici se može odlučiti da se obavijesti o takvom pitanju mogu davati tek nakon isteka određenog roka.

Članak 286.

Radi pružanja pomoći i stvaranja povoljnih uvjeta za rad predstavnika tiska i drugih oblika priopćavanja u Saboru, osigurava im se pravodobna dostava materijala i uvjeti za praćenje rada na sjednicama Sabora i radnih tijela, razgovori s predstavnicima predlagatelja ili s dužnosnicima u Saboru i drugi kontakti s izvjestiteljima.

Članak 287.

Sabor može izdavati prijepise tonskih snimki o tijeku rada na sjednicama Sabora, uz koje se objavljuju i materijali dostavljeni zastupnicima za svaku temu dnevnog reda sjednice, o čemu se brine tajnik Sabora.

Članak 288.

(1) Radi što potpunijeg i točnijeg izvješćivanja javnosti o rezultatima rada Sabora i radnih tijela može se dati službeno priopćenje za tisak i za druga sredstva priopćavanja. Konferencija za tisak održava se na temelju odluke predsjednika Sabora ili Predsjedništva Sabora ili na temelju odluke Sabora.

(2) Tiskovnu konferenciju može održati i radno tijelo na temelju odluke radnog tijela ili predsjednika radnog tijela, odnosno predsjedatelja radnog tijela.

(3) Tiskovnu konferenciju može održati i klub zastupnika parlamentarne stranke.

DIO ČETRNAESTI RAD SABORA U DOBA RATNOG STANJA ILI NEPOSREDNE UGROŽENOSTI NEOVISNOSTI I JEDINSTVENOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 289.

(1) Sabor u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske nastavlja s radom u skladu s odredbama Ustava Republike Hrvatske.

(2) Na rad i organizaciju Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika, ako njegovim odredbama ili drugim aktom Sabora nije drugačije određeno.

Članak 290.

Zastupnici u Saboru, u slučaju iz članka 289. ovoga Poslovnika, dužni su najhitnije, osobno ili preko nadležnih tijela, izvješćivati Sabor o adresi stanovanja, rada ili jedinice, odnosno ustanove Oružanih snaga Republike Hrvatske na koju im treba dostavljati pozive za sjednice i druge obavijesti u vezi s obavljanjem zastupničke dužnosti.

Članak 291.

Zapovjedništvo Oružanih snaga Republike Hrvatske, državna i druga tijela te Straža Sabora obvezni su u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske omogućiti zastupnicima u Saboru da prisustvuju sjednicama radnih tijela ili Sabora i u tome im pružiti potrebnu pomoć.

Članak 292.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

– utvrđuje da ne postoji mogućnost da se sastane Sabor i o tome izvješćuje predsjednika Republike i Vladu,

– utvrđuje da su prestale okolnosti koje su onemogućavale sazivanje Sabora i o tome izvješćuje predsjednika Republike i Vladu.

Članak 293.

Ustrojstvo, način rada i sistematizaciju radnih mjesta u Stručnoj službi Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske utvrđuje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav pravilnikom, na prijedlog tajnika Sabora.

**DIO PETNAESTI
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

Članak 294.

Sastavni dio ovoga Poslovnika su mišljenja koja je, u slučaju različitog tumačenja pojedinih odredbi ovoga Poslovnika, dao Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a prihvatio Sabor.

Članak 295.

Na dan stupanja na snagu ovoga Poslovnika prestaje važiti Poslovnik Hrvatskoga sabora ("Narodne novine", br. 71/00., 129/00., 9/01. – pročišćeni tekst, 117/01., 6/02. – pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 69/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 39/08., 66/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske 86/08., 81/12. i 113/12. – ispravak).

Članak 296.

Ovaj Poslovnik objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. srpnja 2013.

Klasa: 021-12/13-06/16
Zagreb, 28. lipnja 2013.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik Hrvatskoga sabora
Josip Leko, v. r.